

Masteruppsats i offentlig förvaltning HT 13

Förvaltningshögskolan, Göteborgs universitet

Ayanle Ahmed & Kushtrim Nura

Handledare: Osvaldo Salas

Examinatorer: Louise Holm

Från nyanländ till nyanställd?

En samhällsekonomisk analys av
etableringsreformen

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	5
1.1 Bakgrund & problemformulering.....	5
1.2 Frågeställning	6
1.3 Syfte & avgränsning.....	6
1.4 Definition av målgruppen.....	7
2. Den institutionella ramen.....	8
2.1 Samverkan mellan olika aktörer.....	8
2.1.1 Arbetsförmedlingen.....	8-9
2.1.2 Migrationsverket.....	9
2.1.3 Länsstyrelsen.....	9-10
2.1.4 Försäkringskassan.....	10
2.1.5 Skatteverket.....	10
2.1.6 Kommuner och landsting.....	10-11
2.1.7 Etableringslotsar.....	11-12
2.2 Arbetsmarknaden.....	13-14
2.2.1 Humankapital.....	14-15
3. Omvärldsanalys.....	16
3.1 Demografi och ekonomi.....	16-18
3.2 Global statistik om migration.....	19-20
3.3 Ekonomisk rapport om migration.....	20-22
4. Teoretiskt ramverk.....	23
4.1 Migrationsteori.....	23-24
4.2 Välfärdsteori.....	24
4.3 Samhällsekonomisk effektivitet.....	25
4.3.1 Vad är en samhällsekonomisk kalkyl?.....	25-27

4.3.2	Känslighetsanalys.....	27
4.3.3	Nuvärde.....	27
5.	Metod.....	28
5.1	Kostnads-nyttanalyt.....	29-30
5.2	Material	31
5.2.1	Ersättningsens storlek från Arbetsförmedlingen till etableringslotsar.....	31
5.2.2	Etableringsersättning.....	31
5.2.3	Etableringstillägg.....	31-32
5.2.4	Bostadstillägg.....	32
5.2.5	Statlig ersättning för flykting mottagande.....	32-33
5.2.6	Lönenivåer.....	33-34
5.2.7	Sysselsättningsgrad för olika grupper efter vistelsetid.....	34-35
6.	Analys.....	36-43
6.1	Resultat.....	44-45
7.	Diskussion.....	46-49
8.	Slutsats.....	50-51
9.	Referenslista.....	52-57

Abstract

Titel: Från nyanländ till nyanställd? En samhällsekonomisk analys av etableringsreformen

Nivå: D-uppsats i ämnet offentlig förvaltning

Författare: Ayanle Ahmed & Kushtrim Nura

Handledare: Osvaldo Salas

Datum: HT 2013

Syfte & avgränsning: Detta arbete ämnar studera om regeringens åtgärdsprogram i egenskap av etableringsreformen är samhällsekonomiskt effektiv. Studiens målgrupp är nyanlända invandrare.

Metod: Uppsatsens metod utgörs av en cost-benefit analys och huvuddelen av studien är av kvantitativ karaktär med inslag av en e-post intervju. Insamling av information består av sekundärdata hämtad från statliga hemsidor, statistik samt utländska organisationer.

Resultat & slutsats: Författarna har kommit fram till att etableringsreformen har många brister sen den har genomförts och att det önskade resultatet har uteblivit.

Uppsatsens bidrag: Då uppsatsen tar upp ett relativt nytt och outforskat ämne, så kan vi konstatera att regeringens insatser inte har gått planenligt. Det är av intresse värt att bygga på studien utifrån en annan infallsvinkel då det med stor sannolikhet kommer ske förändringar inom etableringsreformen i framtiden.

Nyckelord: *Nyanlända invandrare, Arbetsmarknad, Samverkan, Migration*

1. Inledning

Världen idag är allt mer globaliserad där människor flyttar runt i större omfattning. Sverige var själv ett utvandrarnland för cirka hundra år sen, fram till 1930-talet då Sverige istället blev ett invandringsland. Skillnaden då var ungefär 30 000 invandrare per år, mestadels svenskar som återvände från bland annat Amerika. Det var först efter andra världskriget som invandringen till Sverige tog en betydande vändning. Detta höll i sig fram till 1970-talet där man under några år till och med hade ett utvandringsöverskott. Sammanfattningsvis har Sverige sedan 1930-talet haft ett invandringsöverskott på cirka 1,3 miljoner invandrare som inte bara berör utrikes födda.¹ Den stora utmaningen för svensk invandringspolitik är hur man får nyanlända etableras i den svenska arbetsmarknaden på snabbast möjliga sätt. De senaste 20 åren har den största delen av invandringen bestått av flyktinginvandring som inneburit en större utmaning för integration av nyanlända än exempelvis för nyanlända som kom till Sverige som direkt arbetskraft under 1950 och 60-talet. Sedan 1970-talet har Sveriges invandring i huvudsak varit flyktingar och anhöriga.

1.1 Bakgrund & problemformulering:

År 2007 beslutade regeringen att tillsätta en utredning om hur man kunde få nyanlända flyktingar och skyddsbehövande att integreras snabbare på arbetsmarknaden. I propositionen (prop. 2009/10:60) visar det sig att många nyanlända haft svårigheter att inträda arbetsmarknaden, vilket i sin tur kan leda till bidragsberoende. Regeringen efterfrågade tidigare insatser mot detta där inriktningen mot arbetsmarknaden bör vara tydligare. Sverige hade under år 2007 flest asylsökningar av alla EU-länder i absoluta tal. Det konstaterades att Sveriges asylsökande i hög grad bestod av skyddsbehövande, vilket i sin tur bidrar till anhörginvandring. Erfarenhet visar på att skyddsbehövande har betydligt svårare att integreras än andra kategorier invandrare. Det innebär att Sverige står inför en stor utmaning gällande integration på arbetsmarknaden för dessa grupper.²

Fram till år 2006 var sysselsättningsgraden bland utrikes födda kvinnor 40 %, motsvarande hos män 60 %. I praktiken innebär det att mediantiden från att man blir folkbokförd till sysselsättning är fem år för män respektive tio år för kvinnor. Invandrare från Afrika och Asien är svårast att integrera³. I en utredning från 2008 tyder det på att en förbättrad

---

¹ Invandringen och de offentliga finanserna, Jan Ekberg, s 26-27

² OECD 2007

³ Prop. 2009/10:60

integration bidrar till omgående positiv och betydande utveckling för samhällsekonomiska effekter.⁴ Enligt propositionen har introduktionen för de nyanlända varit otydlig, kommunerna har ansetts ha det yttersta ansvaret för de nyanländas introduktion. Samtidigt har andra myndigheter som har ansvar för enskilda uppdrag inom integrationspolitiken kommit i kontakt med de nyanlända först efter att introduktionen från kommunen avslutats. Därmed har de nyanlända gått miste om statliga insatser som t.ex. rehabilitering och arbetsmarknadsinsatser i tillräcklig grad. Ansvar som egentligen bör ligga på staten har istället varit hos kommunerna.⁵

1.2 Frågeställning:

Är Etableringsreformen en samhällsekonomisk lönsam affär?

1.3 Syfte/Avgränsning

Syftet med detta arbete är att uppskatta vilka samhällsekonomiska effekter som införandet av etableringsreformen kommer att föra med sig. Avgränsningen gäller vissa nyanlända invandrare som kommit till Sverige från och med januari 2011 då beslut om etableringsreformen togs i december 2010. Under reformens tre första år, (2011-2013) har den omfattat ca 33 000 vissa nyanlända mellan åldern 18-64.⁶ Vår samhällsekonomiska analys utgår ifrån år 2011, som också är utgångspunkt för våra beräkningar.

---

⁴ SOU 2008:14

⁵ Prop. 2009/10:60

⁶ Arbetsförmedlingen, *Återrapportering av vissa nyanlända - statistik kring etableringsuppdraget 2013 jan-sep*

1.4 Definition av målgruppen

I uppsatsen påträffas det olika definitioner av utrikes födda. Vi vill uppmärksamma er på att uppsatsen ämnar **vissa nyanlända invandrare**. I vissa avsnitt förekommer det även andra kategorier av utrikes födda, exempelvis ”migranter”. I avsnittet som tar upp det teoretiska ramverket så förekommer det olika definitioner av en utrikes född. Detta kunde vi inte bortse ifrån då det är bestämt i teorin. Avsnitten innehåller relevanta teorier om migration och omvärldsanalys. Uträkningarna av analysen fokuserar på **utrikes födda från utanför Europa**. Denna grupp har vi identifierat som delaktiga av etableringsreformens insatser.

Lagen om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare innebär en förändrad och förtydligad ansvarsfördelning mellan myndigheter och kommuner. Ett ökat egenansvar och valfrihet för individen och en etableringslots som ska ge nyanlända arbetssökande bättre förutsättningar att så snabbt som möjligt lära sig svenska, komma i arbete och klara sin egen försörjning.

Målgrupp för etableringsreformen:

Etableringsreformens målgrupp är flyktingar, anhöriga samt skyddsbehövande. De som söker uppehållstillstånd som skyddsbehövande kan kategoriseras i två grupper:⁷

1. *Alternativt skyddsbehövande (enligt EU regler)*
2. *Övriga skyddsbehövande (enligt svensk lag)*

Begränsningar finns i vilka målgrupper som ingår i etableringsreformen, exempelvis så använder regeringen begreppet vissa nyanlända invandrare i lagen för att vara tydlig i att reformen inte gäller alla asylsökande. Målgruppen definieras i bland annat lagen (2010:197) om vilka som berörs av etableringsinsatser för nyanlända invandrare. Dessa är personer som är mellan 20-64 år och har beviljats uppehållstillstånd, lagen tar även hänsyn till de som är 18 eller 19 år men saknar föräldrar i Sverige. Anhöriga till flyktingar som beviljats uppehållstillstånd ingår också i etableringsreformen. Majoritet nyanlända som omfattas av etableringsreformen kommer från Afrika och Asien. Följande länder utgör vanligaste utvandringsländer: Somalia, Eritrea, Syrien och Irak.⁸

---

⁷ Beviljade uppehållstillstånd och registrerade uppehållsrätter, första och andra instans (beslut av

⁸ Migrationsverket och Migrationsdomstolarna). Förstagångstillstånd. 2013

⁹Ibid

2. Den institutionella ramen:

Huvudtanken med etableringsreformen är att större vikt läggs på arbetsmarknadens perspektiv från den första dagen den nyanlända kommer till Sverige. För att påskynda den nyanländas etablering så har staten tagit ett större ansvar än det man hade innan, ansvar som tidigare låg hos kommunerna. Reformens ändamål är att genomföra ett system för mottagande och etablering som ska bidra till en snabbare väg till arbete och egenförsörjning. Genom en tidsbegränsad statlig ekonomisk ersättning (som i vanliga är på 24 månader) stärks individens drivkraft för att på kort tid etableras på arbetsmarknaden. Kraven för ekonomisk ersättning för den nyanlände är ett aktivt deltagande, hjälp som sker genom etableringslotsar, som är en del av reformen⁹.

“Etableringsreformen regleras i lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare. Den nya lagen ersätter lagen (1992:1068) om introduktionsersättning för flyktingar och vissa andra utlänningar, samt de bestämmelser om introduktionsplaner och introduktionsprogram som finns i förordningen (1990:927) om statlig ersättning för flyktingmottagande. Förordningar med föreskrifter om etableringsinsatser, ersättning till nyanlända, samhällsorientering, mottagande för bosättning och statlig ersättning till kommuner kompletterar den nya lagen”¹⁰

2.1 Samverkan mellan olika aktörer

Ansvar har tilldelats mellan fem olika myndigheter, kommuner och landsting. Utöver offentliga aktörer ingår även en privat aktör, etableringslotsar. Mer om etableringslotsar och deras roll kommer längre fram. Samverkan består av följande aktörer:

2.1.1 Arbetsförmedlingen

Regeringen har utsett Arbetsförmedlingen som den centrala aktören i etableringsreformen pga dess koppling till arbetsmarknaden. Tanken med Arbetsförmedlingens roll är att de i större utsträckning än före reformen arbetar med att täcka områden som praktik, yrkesbedömning, arbetsmarknadsutbildning, matchning av yrken m.m. Ansvar innebär att Arbetsförmedlingen skapar en etableringsplan tillsammans med den nyanlände och i samarbete med kommuner och andra berörda aktörer. Förutom det erbjuder

---

¹⁰ Ibid

¹¹ Rapporten Myndigheternas genomförande av etableringsreformen delrapport (2011:24)

Arbetsförmedlingen etableringslotsar, anordning av praktik och svenska undervisning. Arbetsförmedlingen beslutar även om nyanlända har rätt till etableringsersättning samt storleken på summan¹¹. Ytterligare ansvar som har lagts över på Arbetsförmedlingen från Migrationsverket är kommunplacering av de nyanlända. Anledning till ansvaret av kommunplacering faller in naturligt då arbetsförmedlingen har en överblick om det rådande arbetsmarknadssituationen geografiskt sett, dvs. de nyanlända placeras i kommuner som möjligen kan vara i behov av arbetskraft. Det är dock inget krav för den nyanlända att bo kvar i den kommun dem placerats i.¹²

2.1.2 Migrationsverket

Migrationsverket är de som beslutar om uppehållstillstånd för asylsökande samt erbjuder introduktion som består av information gällande möjligheter till arbete, praktik, boende m.m. Kartläggning sker av asylsökande där man matchar individens bakgrund (yrke och utbildning) och övrig relevant information. Det är enbart kvotflyktingar samt de hushåll som inte har rätt till etableringsplan som Migrationsverket har bosättningsansvar för. Resterande asylsökande har man i uppgift att hänvisa plats för bosättning i kommuner snarast möjligt. Vidare skall Migrationsverket med omedelbar verkan lämna över relevant underlag till kommuner för en ändamålsenlig etablering.¹³ I samband med etableringsreformen har bosättningsansvaret för vissa nyanlända skjutits över till Arbetsförmedlingen. Migrationsverket fortsätter att ansvara för beslut gällande statlig ersättning till kommuner och landsting som tar emot nyanlända.¹⁴

2.1.3 Länsstyrelsen

Enligt regleringsbrevet för Länsstyrelserna i landet skall de prioritera tillämpning av reformen för etablering av vissa nyanlända invandrare. Bedömning av gjorda insatser, resultat och kvarstående utvecklingsbehov skall redovisas under verksamhetsåret. Länsstyrelserna har även en viktig roll i bosättningsprocessen för vissa nyanlända som omfattas av förordningen om mottagande för bosättning. Deras ansvar är kontrollera att det finns beredskap samt kapacitet hos kommuner som tar emot vissa nyanlända invandrare. Från och med 1 juli 2010 ligger ansvar hos Länsstyrelser gällande förhandling och överenskommelser som tecknas mellan kommuner och statliga myndigheter om mottagning för vissa nyanlända invandrare.

---

¹¹ Förordning (2007:1030) med instruktion för Arbetsförmedlingen

¹² Myndigheternas genomförande av etableringsreformen delrapport (2011:24)

¹³ Regleringsbrev för budgetåret 2011 avseende Migrationsverket.

¹⁴ Förordning (2010:1122) om statlig ersättning för insatser för vissa utlänningar.

Länsstyrelsen utgör även en regional samverkan mellan kommuner och statliga myndigheter och andra viktiga aktörer, gällande planering och genomförande av insatser för de nyanlända.¹⁵

2.1.4 Försäkringskassan

Försäkringskassans huvudsakliga uppgift i reformen är att ansvara för ersättningar till de personer som ingår i etableringsreformen. Rätt till etablerings- och bostadsersättning fattas av Försäkringskassan som dessutom prövar och beslutar enskildas rätt till andra fördelar inom socialförsäkring.¹⁶

2.1.5 Skatteverket

Skatteverkets uppgifter i reformen är att registrera de nyanländas folkbokföring, personnummer eller samordningsnummer för att kunna ta del av reformens olika delar och ersättningar. Dessa ligger till grund för medborgerliga rättigheter och skyldigheter.¹⁷

2.1.6 Kommuner och landsting

Kommunens uppdrag i etableringsreformen är att erbjuda svenskundervisning (SFI) för nyanlända samt upplysning om samhället. Detta utgör en del av etableringsplanen som skapas av Arbetsförmedlingen tillsammans med den nyanlände och i samverkan med berörda kommuner. Praktikplatser till de nyanlända bör erbjudas från kommunerna.¹⁸ Samtidigt har kommunen ett ansvar för nyanlända barn och ungdomar som skall erbjudas barnomsorg, förskoleverksamhet, grundskola och gymnasieskola. Detta underlättar även för föräldrarna som skall fullfölja etableringsplanen. Förutsättningar för att snabbt ta del av samhällsservicen är viktiga för en snabb etablering samt självförsörjning. Bestämmelser i socialtjänstlagen ger de nyanlända rättigheter om ekonomisk och socialt stöd samt vilka skyldigheter kommunen har för sina medborgare.¹⁹

Landstingens roll i etableringsreformen är att erbjuda vård och omsorg så att den nyanlända inte behöver avbryta sin etableringsinsats på grund av dålig hälsa. Det är därför önskvärt att

---

¹⁵ Regleringsbrev för budgetåret 2013 avseende Länsstyrelserna.

¹⁶ Regleringsbrev för budgetåret 2013 avseende Försäkringskassan.

¹⁷ Regleringsbrev för budgetåret 2013 avseende Skatteverket.

¹⁸ Prop. 2009/10:60

¹⁹ Socialtjänstlag (2001:453)

erbjuda hälsoinformation och att hälsofrågor tas med i etableringsplanen för de nyanlända i förebyggande syfte. Det kan anses behövt med hälsoundersökning för de nyanlända under deras första tid i landet, dock är detta inte reglerat. I praktiken visar det sig att de nyanlända sällan fått erbjudande om hälsoundersökning.²⁰

2.1.7 Etableringslotsar

Etableringslotsen är en kompletterande aktör till Arbetsförmedlingen. En etableringslots är oftast ett företag eller en organisation som jobbar på uppdrag av Arbetsförmedlingen.

Etableringslotsar är den aktör som är de nyanländas direktkontakt till samhället. Lotsens uppdrag bör vara en arbetsförberedande insats för att påskynda etableringen i samhället för de nyanlända. Arbetsförmedlingen har i uppgift att bestämma en träff med den nyanlände genast efter att personen har beviljats uppehållstillstånd för att hålla ett etableringssamtal.

Handläggaren som bestämmer träff med den nyanlände ska upprätta en etableringsplan där den nyanländes preferenser samt karaktär utarbetas. Etableringsplanen ska vara färdigställd inom loppet av två månader, från och med att den nyanlände har beviljats uppehållstillstånd.

Den nyanlände ska uppfylla 40 timmar i veckan, vilket motsvarar heltid²¹. De arbetsförberedande insatserna är en grundläggande del av etableringsplanen och dessa ska även innehålla SFI undervisning, samhällsorientering samt arbetsmarknadspolitiska program²². De mest förekommande aktiviteter de nyanlända tar del av inom de arbetsförberedande insatser som inte är program, är hälsofrämjade- och social aktivitet samt söka arbete²³. Sedan mars 2013 hade 20228 nyanlända ingått i en påbörjad etableringsplan, fördelningen mellan könen var 47 % kvinnor och 53 % män. Deltagarna av etableringsplanen är en relativt ung målgrupp som utgörs av en stor majoritet, där 75 % är under 40 år och 20 % är under 25 år. Av samtliga nyanlända har hälften en utbildning kortare än 9 år²⁴.

De nyanlända har 24 månaders hjälp av lots som börjar gälla från och med den dagen en handläggare skriver in dem på ett etableringslotsföretag. Avbrott i lotsperioden kan ske, vilket innebär att man behåller sina månader om man inte kan fullfölja sin etableringsplan 24 månader i sträck. Om avbrott i etableringsplanen uppstår så finns möjlighet att återuppta lotshjälpen och utnyttja resterande månader som finns kvar. Avbrott för återupptagning i

---

²⁰ Prop. 2009/10:60

²¹ Nyanländas etablering - reformens första sju månader

²² Arbetsförmedlingens hemsida (allmänt om arbetsmarknadspolitiska program)

²³ PROP. 2013/14:1

²⁴ Ibid

etableringsplanen kan bland annat bero på att man får barn och skall vara föräldrarledig eller att man själv väljer bort sin hjälp. Ifall anställning sker avslutas lotshjälpen med omedelbar verkan samtidigt som etableringslotsföretaget erhåller en bonusersättning för att deras deltagare kommer till ett arbete. Lotsen arbetar utifrån den enskildes (nyanlände) förutsättningar. Lotsen bör hjälpa den nyanlända att få kontakter med arbeten och informera om svenska arbetslivets villkor och krav. De nyanlända har enligt lag rätt till lotshjälp men är inte tvungen att ta emot hjälpen. Om den sökande inte vill välja lots så kan Arbetsförmedlingen välja en lots åt den nyanlända, oftast matchas detta genom geografisk närhet och språk²⁵. Etableringslotsföretag är nästan rikstäckande och finns i 230 av landets 290 kommuner²⁶. Om det inte finns en etableringslots i den kommun man är bosatt i, så kan Arbetsförmedlingen erbjuda reseersättning till den nyanlände för transport till etableringslotsföretag i en annan ort. Vid val av lots för den nyanlände finns det en möjlighet att välja fritt bland etableringslotsföretag som man anser kan tillgodose ens behov. Kriterier som bör avgöra är bland annat: språk/tolk, branschkunskap eller geografisk närhet till etableringslotsföretaget²⁷.

---

²⁵ Lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare

²⁶ Arbetsförmedlingen hemsida (sök Etableringslots)

²⁷ Lagen (2008:962) om valfrihetssystem

2.2 Arbetsmarknaden

Sverige har länge varit en arbetskraftsinvandrings land, men efter 70- och 80 talet byttes det mot en annan slags invandring. De flesta som har kommit till Sverige sen dess har kommit hit främst pga. humanitära skäl och bl.a. flytt från krig och diktaturer. Hur invandrare etablerar sig i Sverige beror på många faktorer. En av dessa är om det råder låg eller högkonjunktur i landet. Det har gått sämre för de invandrare som kom under lågkonjunkturen med hög arbetslöshet²⁸. Det finns dock undantag för vissa folkgrupper som har klarat sig bättre vid lågkonjunkturer, folk från forna Jugoslavien är exempelvis en sådan grupp. Andra folkgrupper som har haft det svårare att etablera sig är flyktingar från Afrikas horn och Irak. För dessa folkgrupper visar på negativa siffror i arbetsmarknaden²⁹. Under början av 90-talets finanskris klarade sig de utrikes födda bättre i Sverige. De utrikes födda blev däremot mer drabbade av arbetslöshet under finanskrisen 2008 än dem inrikes födda arbetskraften i alla länder som ingår i OECD förutom Storbritannien. Arbetslösheten bland utrikes födda inom OECD länderna ökade med 4 % mellan 2008 till 2011³⁰.

En annan bakomliggande orsak till varför utrikes födda blir mer utsatta under finanskriser än inrikes födda är för att de tenderar i större omfattning jobba inom sektorer som är ekonomiskt känsliga för kriser. Detta leder ofta till man jobbar under osäkra kontrakt och har tillfälliga anställningar. En av de sektorer som blev värst drabbad av finanskrisen är byggbranschen, där 14,4 % av arbetskraften i EU utgjordes av invandrare³¹. Det underlättar förstås också om man har en högre utbildning sen tidigare från sitt hemland. Möjligheterna är större för en mer välutbildad person att etablera sig snabbare och bli självförsörjande³². Dessutom är det avgörande om du flyttar till ett helt nytt land i en tidig ålder. Då lär man sig landets språk mycket tidigare och får möjligheten att integreras enklare då man umgås i olika sociala miljöer som barn. Enligt en rapport visar det sig att om man anländer till ett nytt land vid 10 års ålder är det i genomsnitt 6 % lägre chans att man har ett arbete vid 30 årsåldern³³.

Invandrare som söker sig till alla håll i landet har störst möjlighet att finna jobb. En rapport från 2000 visar på att jobb kommer före än tillgång till bostäder för att flyktingar ska kunna komma in i arbetsmarknaden. Dessutom är det sen tidigare känt att närheten till ett jobb ökar

---

²⁸ Edin & Åslund 2001

²⁹ Robert Erikson, Oskar Nordström Skans, Anna Sjögren

²⁹ Olof Åslund 2007:18

³⁰ International Migration Outlook 2010

³¹ Ibid

³² Martin Nordin 2007

³³ Anders Böhlmark, Oskar Nordström Skans & Olof Åslund, 2009

möjligheterna för anställning, detta gäller både utrikes och inrikes födda.³⁴

En viktig faktor som underlättar att få jobb är ett brett kontaktnätverk och referenser. Men tyvärr har många utrikes födda inte de rätta kontakterna³⁵. En rapport visar på att den svenska arbetsmarknaden är etniskt segregerad, vilket innebär att invandrare i högre utsträckning jobbar med andra invandrare och sina landsmän. Om man ser ur ett helhetsperspektiv så är ett begränsat kontaktnätverk en av många anledningar till invandrarnas utanförskap i arbetsmarknaden och ett första jobb. Rapporten bygger vidare på om en invandrare väljer att bosätta sig i ett redan invandrat område, så kan det etniska nätverket utgöra en väg in till arbetsmarknaden. Fördelarna med ett nätverk bestående av invandrare kan överväga andra problem som t.ex. segregation.³⁶ Det förutsätter dock att kvalitén på nätverket är hög. Om man bor nära landsmän som är etablerade i arbetsmarknaden kan de utgöra en väg in men om det är omvänt med många bidragsberoende, kan det försämra möjligheterna till anställning.

I Sverige är det ca 4,7 miljoner människor som är sysselsatta. Sysselsättning är ett mått på hur många som har ett jobb. Minikravet för att anses vara sysselsatt är att man jobbar minst en timma i veckan. Arbete kan vara som anställd, jobba som egen företagare eller att man hjälper till med familjeföretag. Personer som ingår i vissa arbetsmarknadspolitiska åtgärder inkluderas även som sysselsatta³⁷.

2.2.1 Humankapital

Humankapital omfattar egenskaper som hjälper en person att bli mer produktiv. Det kan bestå av bl.a. en persons tidigare utbildning, yrkeserfarenhet, språk och andra kunskaper som underlättar för en smidigare integration. Beroende på en persons humankapital så avgör det möjligheterna till ett specifikt jobb och lön man får. Det är viktigt att människor skaffar sig olika mycket humankapital, vilket förenklar ens integration. Värdet på humankapital kan minska eller öka vid en migration. Det som är mest avgörande är språket, om man kan något språk som talas i det land man flyttar till, så ökar ens chanser betydande. Oftast är det språkkunskapen som det brister hos människor. Det är en väldigt viktig resurs som tyvärr inte kommer till nytta om det talas ett annat språk i det nya landet. Dina tidigare yrkeserfarenheter samt utbildning kan komma väl komma till användning i vissa länder medan kunskapskraven

---

³⁴ Yves Zenou, Olof Åslund och John Östh, 2006

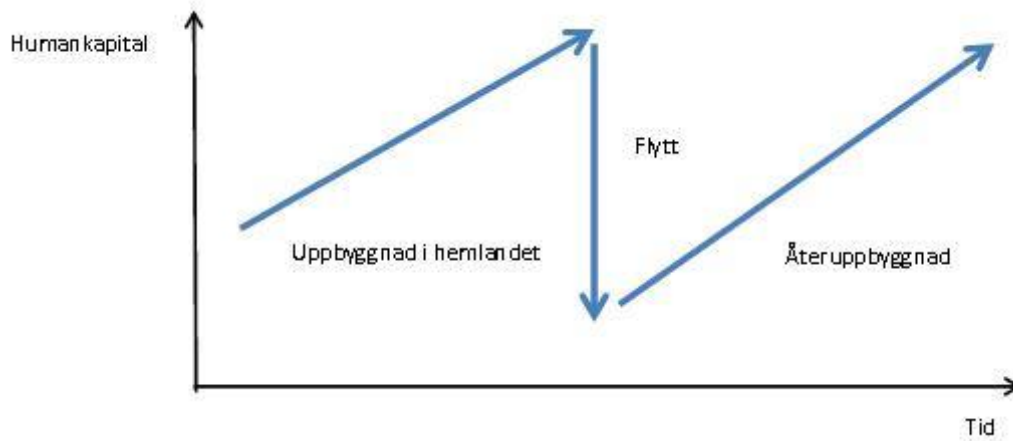
³⁵ Nordström Skans och Åslund, 2005

³⁶ Per-Anders Edin, Peter Fredriksson och Olof Åslund

³⁷ AKU/SCB

för olika yrkena kan skilja sig i andra länder. Det kan bli svårt för en arbetsgivare att säkerställa ens produktivitet om arbetstagaren inte har några formella meriter³⁸. Detta illustreras nedanför, som förklarar vad som sker när en människa migrerar till ett nytt land och börjar om från nytt.

(Figur 1)

³⁸ Åsa Olli Segendorf & Tommi Teljosuo

3. Omvärldsanalys

3.1 Demografi och ekonomi

Allt fler åldras i både Sverige och runtom världen, industriländer med hög ekonomi åldras snabbast. I utvecklingsländer åldras befolkningen med, men skillnaden är liten jämfört med industriländerna. Enligt en FN-rapport så ökar den åldrande befolkningen i världens alla länder förutom Samoa samt ett halvduzin länder i Afrika. Befolkningsstrukturen i Sverige är ganska oförändrad med relativt lågt barnafödande och allt fler som åldras. Invandringen i Sverige påverkar befolkningsstrukturen, då de flesta som anländer är yngre, vilket innebär en positiv förändring på befolkningens ålderssammansättning. Människors behov och resurser förändras beroende på vilken livsfas man befinner sig i. I makroekonomiska termer innebär det att förhållandet mellan utbud och efterfrågan kommer att skifta. Vissa ekonomiska områden är mer, medan andra branscher är mindre känsliga för demografiska förändringar. Basvaror som exempelvis livsmedel kommer inte påverkas märkbart medan efterfrågan på förslagsvis förskolelärare, nya skolor, leksaker m.m. ökar när fler barn föds. Utbud och efterfrågan på produkter som skiftar påverkar marknadspriserna som leder till strukturförändringar i produktionen. Antagandet som tas är att en ekonomi som befinner sig i en obalanserad åldersstruktur kan inte vara i jämvikt mer än temporärt. När vi människor bestämmer oss för att skaffa barn så tänker vi inte om det är samhällsekonomiskt positivt eller inte, utan vi skaffar barn främst av privata skäl³⁹.

För ekonomin är barnafödande en koppling för framtida ekonomiska jämvikter. Andra faktorer som spelar in är hur väl vi uppfostrar kommande generationer som blir en direkt konsekvens för framtidens produktionsresurser. Det är på samma sätt avgörande för framtiden om ett land väljer att ta emot alternativt inte ta emot invandrare samt de resultat som man får ut av invandrares integration. Politiska och ekonomiska beslut påverkar också demografin genom att de definierar ett lands budgetrestriktioner för hur många barn man har råd att skaffa samt vilken nivå av utbildning som kan erbjudas barnen. Ju färre barn desto mer går det att spara och vice versa⁴⁰.

Något bestående samband mellan befolkningstillväxt och ekonomisk tillväxt har man inte kunnat finna i empirisk data, tillväxteffekterna har istället sin koppling till vilken del av

---

³⁹ Thomas Lindh, Sverige i en åldrande värld framtidsperspektiv på den demografiska utvecklingen (2008)

⁴⁰ Ibid

befolkningen som växer⁴¹. Kelly och Schmidt (2005) konstaterar genom systematisk analys i sin forskning att tillväxten i den aktiva befolkningen (20-64 år) har en avgörande roll. I praktiken betyder det att skillnaden mellan den beroende och den aktiva befolkningen minskar, vilket är samhällsekonomisk positivt. Desto fler av den aktiva befolkningen desto mer kan produceras till de beroende per capita. Minskad fertilitet i exempelvis stora länder som Indien och Kina påverkar BNP/capita positivt. Ökning av BNP/capita är inte bara en följd av att den aktiva/arbetande befolkningen är större än den behövande. Annat som påverkar tillväxten i BNP/capita är att färre barn ökar utbildningsnivån, fler kvinnor kan förvärvsarbeta utanför hemmet, hälsoläget förbättras samt att sparande i ekonomin ökar.⁴²

Den demografiska transitionen (övergången från högt födelsetal och högt dödstal till lågt födelse- och dödstal) leder till att fler länder börjar förbättra levnadsnivån, öka utbildningen och komma närmare industriländernas materiella standard. Denna utveckling är inte bestämd utan kan röjas av extraordinära omständigheter som exempelvis krig, klimat/miljöproblem, inrikespolitiska problem, diktaturer etc.⁴³ Urbaniseringen och ökning av BNP/capita kan föra med sig negativa effekter, exempelvis belastas miljön när naturresurser utnyttjas hårdare. Tillgångar som vatten, jordbruks- och skogsarealer begränsas av den globala världens befolkningsökning som det i vissa områden kommer bli brist på. Resultatet av det blir stora folkflyttningar eller att konflikter uppstår mellan människor i områden som har begränsade resurser⁴⁴. För att tillgodose nya behov som kan uppstå är det en avgörande faktor i vilken utsträckning den globala världen vill och kan omfördela resurser på ett produktivt sätt. Genom handel, migration och kapitalflöden skall en sådan omfördelning ske. Marknaden ändras utifrån den demografiska transitionen, utbud och efterfrågan förändras samt att de komparativa fördelarna mellan länder förändras⁴⁵. Tittar man på två av världens största länder sett till befolkning, Kina och Indien, så blir dessa länder köpstarkare och växer ekonomiskt. Mestadels beror detta på billig arbetskraft, men i takt med att länderna växer ekonomiskt så innebär det att lönenivåerna ökar. Eftersom köpkraften ökar i samband med att lönenivån blir högre så växer även importefterfrågan på de varor som man har svårt att producera i den inhemska marknaden, effekten blir slutligen att även efterfrågan på investeringskapital utökas. Det globala åldrandet betyder därför att tonvikten i världens ekonomiska verksamhet flyttas

---

⁴¹ Ibid

⁴² Kelley, AC & RM Schmidt (2005)

⁴³ Lindh och Malmberg (2007) visar explicit att demografiskt baserade tillväxtmodeller på basis av FN:s befolkningsprojektioner ger just den prediktionen.

⁴⁴ Lindh, T och B Malmberg (2007b)

⁴⁵ Ibid

mot dessa två länder i verkan av deras relativt jättelika befolkningar ⁴⁶.

En konsekvens av den demografiska transitionen är att perioder med för snabb befolkningstillväxt skapar med tiden problem att försörja unga vuxna. Sverige hade en sådan tid från år ungefär 1870-1914, medan andra europeiska länder hamnade i snarlika förhållanden då eller längre fram. Ett kraftigt migrationstryck av stora grupper som unga vuxna blir det i den demografiska transitionens slutfas (när fertiliteten redan börjat gå ner). ⁴⁷ Utmärkande drag för migration är att den består av unga människor som på grund av olika skäl exempelvis politiska svårigheter, befolkningsutveckling känner ett tvång eller finner lönsamhet att söka sig till andra länder för att kunna försörja sig samt bilda familj. Sverige upplevde just en sådan period i slutet på 1800-talet och början av 1900-talet. En stor utvandringssvåg börjar först när svårigheter med att försörja och bilda familj uppstår och inte då många barn föds. Vilket fortfarande är ett tecken på att människor har råd att föröka sig. Problemet uppstår när unga vuxna växer snabbast hos en befolkning som kan leda till emigration. Hur stora möjligheterna är att komma till ett nytt land beror självklart på omständigheterna kring hur mottagliga alternativa destinationsländer är till invandring ⁴⁸. I diktaturer är möjligheterna till politisk verksamhet begränsade som gör att missnöjet uttrycker sig i fattigdom som breder ut sig, hopplöshet och kriminalitet till skillnad från demokratiska länder som vanligtvis genomför reformer. Demografin förklarar varför exempelvis migration från Östeuropa varit måttlig till Västeuropa trots löneskillnaderna som finns mellan regionerna. Förklaringen till detta är att ungdomskullarna i öst inte är stora och att länderna åldras snabbt som gör det mindre attraktivt migrera till andra länder permanent. Många från Östeuropa väljer att komma till Västeuropa för att jobba tillfälligt då chanserna att skapa sig ett drägligt liv och etablera ett hushåll i hemlandet är stora. Ser man på områden som Nordafrika och Mellanöstern så är trycket i dessa länder mycket högre, med hög arbetslöshet, bostadsbrist m.m. Migranter från dessa områden får tillträde till EU-länder först när större konflikter som krig uppstår i deras hemländer. ⁴⁹

---

⁴⁶ United Nations (2007)

⁴⁷ Hatton, TJ och JG Williamson (2003)

⁴⁸ Ibid

⁴⁹ Thomas Lindh, Sverige i en åldrande värld framtidsperspektiv på den demografiska utvecklingen (2008)

3.2 Global statistik om migration

Enligt UNHCR senaste asylrapport har det skett en ökning av asylansökningar med 8 % från år 2011 till 2012 i 44 industriländer världen över. Begreppet industriländer inkluderar EU:s alla medlemsländer (27st), Albanien, Bosnien, Kroatien, Island, Lichtenstein, Montenegro, Norge, Serbien (och Kosovo enligt FN-resolution 1244, år 1999), Schweiz, Makedonien, Turkiet, Australien, Kanada, Japan, Nya Zeeland, Sydkorea, USA. Av dessa 44 industriländer räknas 38 länder in till Europa. Det sammanlagda antalet av asylsökande för de 44 länderna är 479 300 personer, av dessa svarar Europa för 355 500 personer, vilket är en ökning på 9 % för världsdelen. I Europa stod de nordiska länderna för den största ökningen, från 2011 till 2012 har ökningen varit 38 %. Sverige i sin tur står för den största ökningen av dessa 38 %, närmare 70 %, d.v.s. att resterande fyra nordiska länder står för 30 % av den totala ökningen. Den nordiska jämförelsen visar att Sverige under de fem senaste åren står för 60 % av de totala asylansökningar som gjorts i de nordiska länderna ⁵⁰.

Asylsökande Norden (år 2008-2012):⁵¹

(Tabell 1)

Total	2012	2011	2010	2009	2008	Länder
21 100	6140	3810	4970	3820	2360	Danmark
19 960	2920	3090	4020	5910	4020	Finland
370	120	80	50	40	80	Island
60 560	9790	9050	10 060	17 230	14 430	Norge
153 900	43 890	29 650	31 820	24 190	24 350	Sverige
25 5890	62 860	45 680	50 920	51 190	45 240	Norden

Sett till de fem senaste åren (2008-2012) ligger Malta på första plats för mottagning av asylsökande 21,7 per 1000 invånare. Sverige hamnar på andra plats med 16,4 per 1000 invånare följt av Lichtenstein som ligger på 16,1 personer per 1000 invånare. Sverige hamnar högt på det totala antalet asylsökande jämförelsevis men är även i topp (tvåa på listan) på

⁵⁰ UNHCR Asylum trends 2012

⁵¹ Ibid

asylsökande procentuellt i förhållande till landets befolkning⁵².

Ursprungsland för asylsökande

Enligt rapporten är de asylsökande från ungefär 200 olika länder. 46 % är från Asien, 25 % från Afrika, 17 % Europa, 8 % från Latinamerika/ Västindien och resterande 4 % är från okända länder. De asylsökande kommer främst ifrån följande länder och rangordnas från flest till minst: Afghanistan (36 634 personer), Syrien, Serbien och Kosovo (enligt FN-resolution 1244), Kina, Pakistan, Ryssland, Irak, Iran, Somalia och Eritrea (11 860 personer).⁵³

3.3 Ekonomisk rapport om migration

Det råder delade meningar om migration är en lönsam affär för regeringar eller inte. Uppskattningsvis tyder siffror på att den totala förändringen på BNP är obefintlig, 0,5 % negativt eller positivt. Anledningen till detta kan vara att infödda oftast under sin livstid hinner vara sysselsatta under längre period än utrikesfödda av den naturliga anledningen då de bott längre i landet de är medborgare i. Åldern på migranten har en viktig betydelse för personens förutsättningar att integreras, ju yngre man är desto större chans tenderar det att man kommer in i samhället. Trots detta så utgår de flesta OECD-länder utifrån andra faktorer än just ålder på val av migranter. Meriter som arbetslivserfarenhet, utbildning och språk anses vara mer relevanta hos migranter. Hushållen hos migranter i OECD-länderna uppskattas i genomsnitt bidra med motsvarande 28000 kronor netto per år. Jämförelsevis ligger Sverige på en sämre plats än genomsnittet för OECD-länder, 7800 kr netto per år. Högst upp i listan ligger Schweiz där skillnaden mellan inrikes födda och utrikes födda är liten, 130 000 kr netto per år för utrikes födda och för inrikes födda skiljer det ca 3-4000 kr mer. Frankrike och Tyskland som hör till de större invandringsländerna gör istället en nettoförlust på sina migranter och anledningen till detta anses vara större andel migranter som är äldre och får pension. I Storbritannien däremot så visar studien på att migranter bidrar mer till statskassan än vad inrikes födda gör⁵⁴.

Den största skillnaden finner vi hos blandade hushåll, d.v.s. minst en inrikes född och en utrikes född. Den viktigaste uppgiften kvarstår, som är att få in fler migranter på arbetsmarknaden. Länder som Frankrike, Belgien, Sverige har redan etablerade

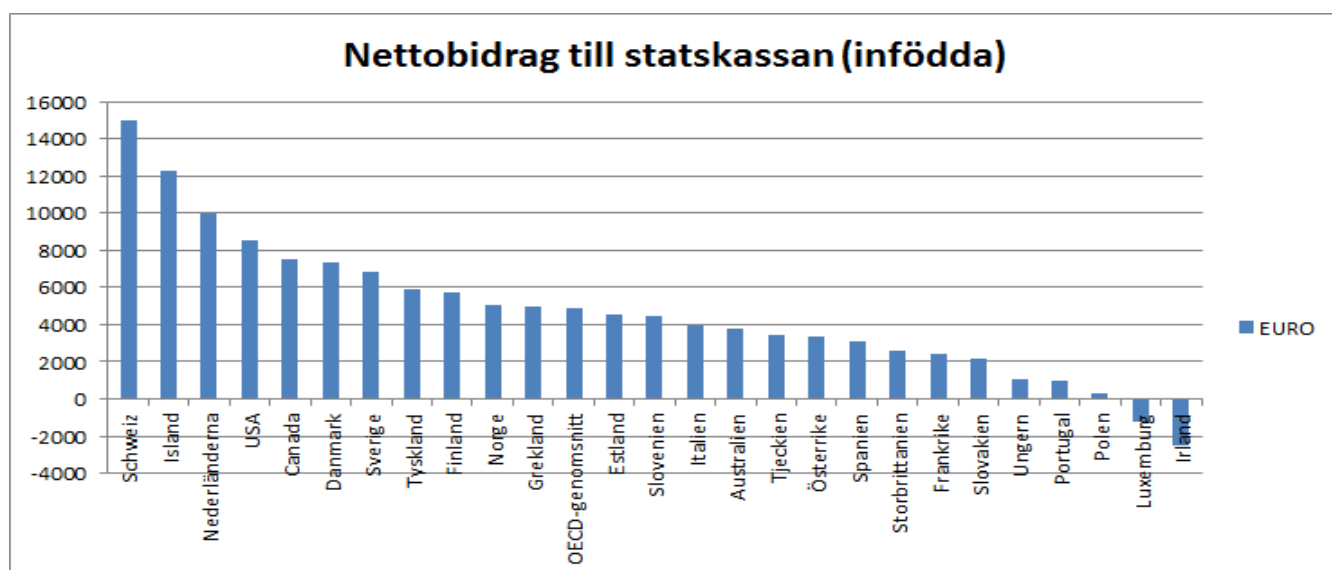
---

⁵² Ibid

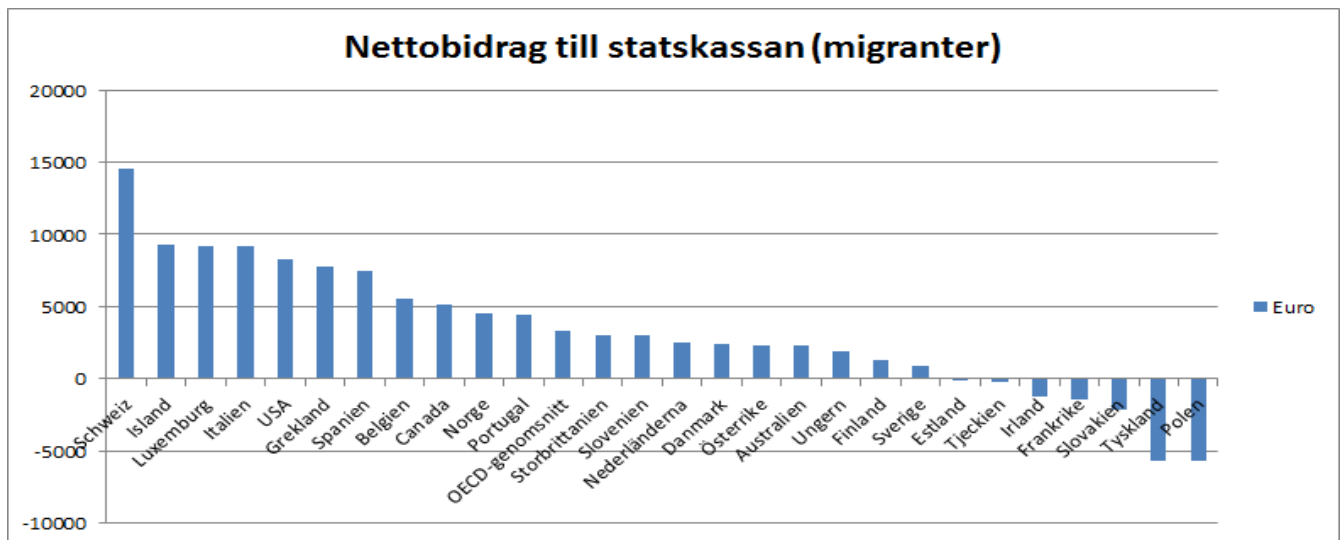
⁵³ Ibid

⁵⁴ International Migration Outlook 2013

migrantgrupper som innebär att arbetet med att få in fler migranter i arbete kan bli bättre och effektivare. Under finanskrisens ledande år minskade migrationen till EU-länderna med ungefär 40 % för att åter öka igen sett till de senaste två åren. Anledningen till ökningen beror framförallt på att fler EU-medborgare flyttar runt inom unionen. Länder som drabbats hårt av finanskrisen som t.ex. Irland, Grekland, Portugal samt Spanien har stått för en stor del av migranter som sökt sig till länder med bättre möjligheter för jobb, exempelvis Tyskland. Krisen i sig har medfört en större arbetslöshet för migranter än vad den gjort för inrikes födda. Procentuellt har arbetslösheten stigit i genomsnitt med tre procent för inrikes födda medan den varit på fem procent för migranter i de 34 OECD-länderna sedan krisen år 2008⁵⁵.

⁵⁵ International Migration Outlook 2013

Enligt en studie utförd av Jan Ekberg visar resultaten på att en immigrants val av invandringsland påverkas oerhört ekonomiskt. Det kan exempelvis visa sig att en immigrant kan bidra ekonomiskt resultatmässigt på ett lands ekonomiska tillväxt på olika sätt. En invandrare anses medföra positiva effekter om denne är högt utbildad, om den är mer flexibel än den inrikes födda i arbetsmarknaden, d.v.s. kunna flytta dit jobben finns samt bidra med nya idéer och öka population. De som etablerar sig i arbetsmarknaden kan i sin tur bidra med skatteintäkter. En invandrare med lägre utbildningsbakgrund anses bidra med en sämre ekonomisk tillväxt. Högre konkurrens bland lågavlönade jobb kan leda till att den tekniska och ekonomiska utvecklingen i landet hämmas pga ett större utbud av lågavlönade arbetskraft⁵⁶. Enligt Poot & Cochranes rapport, visar studier från olika länder att dessa effekter kan variera samt vara minimala⁵⁷

⁵⁶ Ekberg, 2011

⁵⁷ Poot, J. & Cochrane, B. (2005)

4. Teoretiskt ramverk

4.1 Migrationsteori

Migration kan i en större kontext definieras som rörlighet mellan antingen en internationell gräns eller inom en stat, vilket leder till ett tillfälligt eller permanent byte av bostadsort.

Migration har alltid varit en del av människans historia då man har flytt undan naturkatastrofer, krig, etniska konflikter samt fattigdom. Idag används begreppet migration allt mer när det gäller forskning och debatt, detta begrepp används allt mer än invandring och utvandring. Migration behöver nödvändigtvis inte alltid innebära ett avslut, dvs. att anknytning till det "gamla hemlandet" lämnas till det "nya hemlandet" för att underlätta etablering och identifiering av det "nya hemlandet". Vissa migranter stannar på kort basis, andra för en längre period medan andra flyttar till ett tredje land.⁵⁸

De flesta Europeiska länder har ett nettoinflöde av migranter. Dessa västeuropeiska länder har i 40 år tagit emot migranter som sökt lyckan pga. arbetskraftsmigration, flyktingmigration och anhörlighetsmigration. I Sveriges fall har arbetskraftsinvandringen under de senaste 40 åren varit lägre än i många europeiska länder, på senare år har Sverige i stort sett haft anhörlighetsmigration samt flyktingmigration⁵⁹

Inom migrationsforskning försöker man förklara varför människor migrerar. Forskningen anger en mängd olika situationer som påverkar om en individ flyttar från ett land till ett annat eller inte. Inom forskning brukar oftast dessa aspekter kallas för *push-pull faktorer*, som kan kopplas till en individuell eller samhällelig nivå. När det kommer till *push-faktorer* kan det på individuell nivå handla om låga löner, arbetslöshet, naturkatastrofer osv, medan på en samhällelig nivå innebär migrationsflykt mellan två länder skillnader i ekonomisk utveckling. Folk väljer att flytta till andra länder för att t.ex. jobba, många svenskar väljer att flytta till Norge för att jobba, polacker är en annan folkgrupp som valt att arbeta i Sverige i många år, där lönen är bättre. När migranter fattar beslut om att lämna sitt land, överväger man möjligheterna det nya landet kan erbjuda, här avgör *pull-faktorn*, dvs. det som lockar med ett nytt land. Faktorer som liknande språk, tradition eller att man har familjemedlem redan bosatt där, kan öka attraktionskraften för att söka sig till just det specifika landet⁶⁰.

---

⁵⁸ Berg & Spehar 2011

⁵⁹ Ibid

⁶⁰ Ibid

Anhörighetsinvandring är den främsta anledningen till att folk migrerar idag. Migranten väljer destinationsland efter vissa kriterier, såsom möjligheterna för arbete, socialt skyddsnät, levnadsstandard, rösträtt samt möjligheten att erhålla uppehållstillstånd. Forskare som har arbetat vidare på inom push-pull faktorer inom samhällslevelig nivå menar att det finns ett visst mönster inom migration utifrån demografiska modeller, som har visat på att det är de unga som är mest benägna att flytta på sig⁶¹.

4.2 Välfärdsteori

Välfärdsteori är en nationalekonomisk teori där man studerar hur olika aktörer i ett samhälle använder resurser på allra bäst sätt. Grundtanken med välfärdsteori är att man ska fördela samhällets resurser, man eftersträvar att maximera människornas välfärd. I en samhällsekonomisk analys är den viktigaste frågan samhällsekonomisk effektivitet.⁶² Vid ett genomförande av en samhällsekonomisk kalkyl samt uppskattningar för att undersöka om en insats är bra eller dålig, bör man ha i åtanke att välja det alternativ som tillgodoser samhällets bästa. Välfärdsteori bygger på en samling teorier ur nationalekonomin gällande hur ett samhälles resurser används medan neoklassisk teori är ett led ur nationalekonomin som kom fram till under 1800-talet. Många ekonomer utgår från neoklassisk teori idag då det har blivit synonymt med nationalekonomi. Ur den neoklassiska teorin tillhör dessa antaganden⁶³:

- Vi har knappa resurser
- Människan är rationell och nyttomaximerande varelse
- Vi köper och säljer på marknader för att öka vår välfärd.

---

⁶¹ Berg & Spehar 2011

⁶² Göran Bostedt, Stefan Löfgren, Sophia Innala, Kevin Bishop, 2008

⁶³ SIKAs Rapport, *Den samhällsekonomiska kalkylen, En introduktion för den nyfikne*, 2005

4.3 Samhällsekonomisk effektivitet

Samhällsekonomisk analys är ett brett samlingsnamn på olika sätt man kan genomföra en undersökning av samhällsekonomisk karaktär för att ta reda på vad utfallet blir av en investering.

I stort sett kan man göra en analys på de flesta sektorer i samhället. Anledningen till att man gör en samhällsekonomisk analys kan t.ex. vara att man vill undersöka verkan av skatter om man skulle bygga en ny bro och vilka positiva och negativa effekter projektet kan åstadkomma för samhället⁶⁴.

Syftet med en samhällsekonomisk analys är att få fram underlag till ett beslut som innebär att resurser används till det yttersta. En fördelning av ett samhälles resurser uppges vara Pareto-effektiv om man kan genomföra en förändring av resurserna som gynnar någon utan att någon annan får det sämre ställt. En Pareto- sanktionerad förändring innebär att minst en person får det bättre utan att någon annan får det sämre.⁶⁵

Kaldor Hicks kriteriet innebär att ett projekt endast ska genomföras om de som gynnas av implementeringen skulle kunna erbjuda de som missgynnas av situationen en kompensation, vilket skulle innebära att förlorarna skulle ha det bättre ställt än om det inte genomfördes alls. När ett samhälle använder Kaldor Hicks kriteriet, kommer alla åtgärder som är av positiv karaktär genomföras. Detta krav innebär att man säkerhetsställer att incitamentet i slutändan blir så stor som möjligt.⁶⁶

4.3.1 Vad är en samhällsekonomisk kalkyl?

En samhällsekonomisk kalkyl utgör en annan form av en samhällsekonomisk analys, de ligger nära varandra till hands. En samhällsekonomisk kalkyl kan inbegripa en större omfattande analys. I uträkningen inkluderar man ett projekts flera positiva och negativa effekter i monetära termer. När en åtgärd vidtas kan det förekomma att den önskade effekten uteblir och inte går att värdera, då får kalkylen kombineras med diskussion för att ta fram betydelsen av de icke värderade resultaten. När en analys genomförs ska man kunna identifiera de effekter som **inte** värderats för att det ska anses vara en samhällsekonomisk bedömning. De sammanställda resultaten kallas för en samhällsekonomisk bedömning.

---

⁶⁴ SIKA

⁶⁵ Ibid

⁶⁶ Ibid

Den som var först med att bana vägen för att mäta nytta och kostnader i praktiken var den franske ingenjören och ekonomen Jules Dupuit. Han utgav år 1844 en uppsats om hur man skulle mäta nyttan med vägar och broar. Det var dock Jeremy Bentham som la den filosofiska grunden för kostnad-nytta-analys under 1700-talet, som var utilitarism. Det gällde att välja rätt åtgärder som gav "största möjliga lycka åt största möjlig antal". Man kan utgå från att det var i USA under 50-talet som den moderna kostnad-nytta-analysen föddes. Det var under denna era som många framstående nationalekonomer publicerade läroböcker inom kostnad-nytta som byggde på redan erkända välfärdsekonomiska teorin, samt dels författarnas egna deltagande och erfarenheter från vatten- och vägprojekt under 50-talet. Vägverket var först i Sverige med att implementera kostnad-nytta-analys under mitten av 1960-talet⁶⁷.

En kostnad-nytta-analys kan jämföras med en "samhällsekonomisk våg". I kostnadsvågskålen läggs alla kostnader för samhället och i fördelsvågskålen läggs allt som innebär fördelar för samhället. Om man ponerar att en ny väg ska byggas ut, så kan följande effekter uppmärksammas vid investeringen av nya vägen:

- 1) Investeringskostnader för den nya vägen (mark, arbetskraft, lastbilar osv)
- 2) Förändrade kostnader för drift och underhållning (snöröjning och omasfaltering)
- 3) Förändrade kostnader för olyckor i form av antal döda, skadade och materiella skador.
- 4 Förändrad volym av utsläpp från fordon (buller, utsläpp av växthusgaser osv)
- 5) Trafikekonomiska förändringar beroende på ändrade restider för förare, passagerare och ändrade fordonskostnader (drivmedel, reparationer osv)⁶⁸

Vid byggandet av en ny väg som kan bidra till bättre framkomlighet innebär det en fördel för samhället. Både restiden, förbrukningen av drivmedel samt slitage av fordon minskar, än om man inte skulle byggt vägen. Om den nya vägen medför lägre kostnader för drift och underhåll så är det en fördel. Man kan betrakta den nya vägen som fördelaktig om det sker färre olyckor. Det som blir en kostnad är all buller, avgasutsläpp som ökar med en ny väg och många fordon som passerar den med hög fart. Med hjälp av "samhällsvågen" kan man skilja för samhället det som är fördelaktigt (dvs. när fördelsvågskålen väger över) från olönsamma åtgärder (när kostnadsvågskålen väger tyngre). Det lönsamma ökar välfärden i samhället medan olönsamma har motsatt effekt. En bra utgångspunkt för att mäta hur människor

---

⁶⁷ Mattson, 2006

⁶⁸ Ibid

värderar olika åtgärder är att mäta deras betalningsvilja för förbättring, *willingness to pay*, WTP, eller deras kompensationskrav för att acceptera en försämring, *willingness to accept*, WTA.

4.3.2 Känslighetsanalys

Vid en samhällsekonomisk analys måste beslutsfattare ta hänsyn till den osäkerhet som kan uppkomma. Under ett projekts gång måste man ta hänsyn till de potentiella effekter som uppstår. När en högt uppsatt person ska fatta ett beslut finns risk för felaktig information och osäkerhet. Det är viktigt att man skaffar sig mer information, det finns många frågor som ska besvaras innan man fattar ett beslut för att på allra bästa sätt undvika avvikelser. Det som gör samhällsekonomisk analys osäkert är massa olika variabelvärden som avgör, dessa kan vara t.ex. tidshorisont och diskonteringsränta. För att kunna hantera osäkerheter är det nödvändigt med scenarier. Med hjälp av känslighetsanalys kan man genomföra det. Antalet scenarier ska vara begränsade för att det ska vara lätthanterligt. Man gör scenarier för att undvika känsliga förändringar inför framtiden. Inbetalningsöverskott, ekonomisk livslängd samt kalkylränta tenderar att vara olika. I vissa specialfall av scenarier där det bästa samt sämsta scenario används kallas för extremvärdeanalys.⁶⁹

4.3.3 Nuvärde

För att man ska kunna jämföra nytta och kostnader nu med dem i framtiden kan man i samhällsekonomisk analys använda sig av nuvärdemetoden. Denna metod lämpar sig utmärkt för långa framtida investeringar och för att undersöka vilket värde framtida utgifter och inkoster har idag. Man får bra överblick om in- och utbetalningar samt investering och när de sker.⁷⁰

(Figur 3)

$$NV = \frac{I}{(1 + p)^n}$$

---

⁶⁹ Ibid

⁷⁰ Mattsson, 2006

5. Metod

Metoden uppsatsen använder oss av är cost- benefit analys. Kvantitativ forskning är en metodisk inriktning som används inom samhällsvetenskaplig forskning. Det är ett samlingsnamn för en rad olika metoder. Det som kännetecknar en kvantitativ forskning är att forskaren samlar in information, kvantifierar, sedan bearbetar det innan det sammanställs och till slut analyserar datainformation. ⁷¹ Vi kommer i stort sett att använda oss av sekundärdata. Denna metod lämpar sig utmärkt när insamling av data skall ske då tiden och medel är begränsad. Dessutom finns det mycket data av god kvalitet redan ute på internet. Vi har främst använt oss av statliga rapporter, budgetpropositioner, statistik från SCB och internationella organ som sekundärdata, vilket det har funnits mycket av. ⁷² Vi har dock genomfört en e-post intervju med en framstående expert inom integration, Jan Ekberg, som är främst verksam i Linnéuniversitet. Vi fick svar på frågor som rörde integration och statistik som inte gick att finna under några omständigheter.

Vår forskningsdesign baseras på en fallstudie, då vi ämnar att undersöka en avgränsad grupp, vilket är vissa nyanlända invandrare. Detta görs med hänsyn till att ett fall kan utgöra en grupp människor, en organisation eller en situation. Den lämpar sig utmärkt när man vill studera en förändring över tid. ⁷³ Då vi studerar etableringsreformen sen dess införande och effekt har vi valt att använda fallstudie. Bryman skriver för att skapa variationer i fallen och den samlade informationen vid kvantifiering, och därefter kunna koppla ihop olika parametrar, krävs det en systematisk och standardiserad metod för kunna göra en bedömning av variationen ⁷⁴

Vår forskningsstruktur är uppbyggd på följande sätt; *Fråga*> *Teori*>*Metod*> *Material*> *Resultat/Analys*> *Slutsats*. Angreppssättet vi tillämpar i uppsatsen är deduktiv teori, vilket innebär att vi utgår från teori för att få resultat/slutsats. ⁷⁵

---

⁷¹ Bryman, 2011

⁷² Ibid

⁷³ Ibid

⁷⁴ Ibid

⁷⁵ Ibid

5.1 Kostnads-nyttoanalys

Vi ska i detta avsnitt diskutera de olika principer på hur man fastställer beslutsunderlag för **samhällsekonomiska** kalkyler. Det engelska uttrycket cost benefit analysis är det mest förekommande begreppet. Grundregeln för användning av kostnads-nyttoanalys är att ge underlag för att fatta beslut om viktiga investeringar, man vill redogöra om t.ex. en väg eller en skola ska byggas alternativt om reformer ska införas. Kostnader vägs mot de nyttor som kan tillkomma om det skall göras en framtida investering. Nationalekonomi beskriver hur ett samhälles resurser används. Välfärdsteorin som ingår i den nationalekonomiska teorin tar upp hur man bäst utnyttjar sina resurser, för att skapa sig ett bra samhälle. I en samhällsekonomisk kalkyl är det viktigt att hänsyn tas till hur investeringar påverkar de olika faktorerna som berörs, här inkluderas även medborgarna.⁷⁶

Utforma beslutsunderlag

För att på bästa sätt som möjligt kunna formulera beslutsunderlag för en investering, så finns det olika steg att följa. Dessa steg består av⁷⁷:

1) Vilket av medborgarnas nytta samt kostnad ska tas med i beräkning?

Det finns antal olika metoder för insamling av information som skall ge svar på forskningsfrågan. Första steget går ut på att man identifierar vilka av personens nytta eller kostnader som skall inkluderas i undersökningen. Kostnader och nytta kopplas till etableringsreformen och dess insatser för lyckad integration.

2) Identifiering av en handlings påföljd

En bra analys skall innehålla alla konsekvenser av en åtgärd (reform), dvs. både för och nackdelar som den nyanlända kan uppleva under sin tid i etableringsreformens insatser. Svårigheter som kan uppstå med identifiering av effekter är vanliga då det inte alltid är enkelt att reda ut om en kostnad eller nytta uppkommer på grund av reformen eller om den skulle inträffat ändå.

3) Beräkna ett ingrepps resultat under hela dess livslängd (kvantifiering)

Ett bygge av en ny väg som är rakare sparar x minuter och bensin samtidigt som sannolikheten för olyckor minskar, dessa beräkningar kan anses gälla varje år som gör det

---

⁷⁶ Hultkrantz & Nilsson

⁷⁷ Ibid

genomförbart att beräkna de årliga effekterna av investeringen. Reformen för nyanlända innebär att stödet som ges av etableringsreformen skall förkorta de vissa nyanländas etableringstid i det svenska samhället.

4) Beräkna ett penningvärde för all resultat (värdering)

För att kunna utvärdera etableringsverksamheten måste vi till exempel hitta sätt att väga ersättningar som betalas ut till etableringslotsar med skattemedel mot kortare tid i utanförskap samt skattemedel som genereras tillbaka till statskassan med en lyckad etablering för den nyanlända. Man bör så långt som möjligt använda sig av priser som är bestämda på en marknad där det råder konkurrens. I en omfattande studie som en samhällsekonomisk analys är så kan det många gånger vara svårt att värdera effekterna med marknadspriser. En diskussion kring effekterna är av stor betydelse trots att man inte kan göra en värdering i monetära termer.

5) Diskontera nytta och kostnad samt uträkna varje projekts nuvärde (diskontering)

Nyttor och kostnader i framtiden kan inte hanteras på samma sätt som nyttor och kostnader idag. Framtida effekter är ofrånkomliga från att värderas lägre av den anledningen att pengar med tiden minskar i värde (inflation). Detta beräknas genom att en kostnad eller nytta som uppträder antal år t divideras med $(1+s)^t$ där s står för den samhällsekonomiska kalkylräntan. Vi använder oss av en kalkylränta på 4 %.

6) Implementera en känslighetsanalys samt redovisa förslag

Det är viktigt att notera osäkerheten kring en samhällsekonomisk analys, nettonuvärdet bidrar bland annat till denna osäkerhet. Det kan te sig som att ett enda värde beskriver sanningen om åtgärdens legitimitet. En bra och noggrann analys kräver därför att beställaren av underlaget uppmärksammas osäkerheten för att minska risken med osäkra antaganden (en kombination) som leder till slutsatser som det egentligen inte finns skäl för. Det är samtidigt osannolikt att fånga upp alla antaganden som kan vara relevanta för en samhällsekonomisk analys, i sådana fall skulle det göra analysen ogenomtränglig

Det finns antal olika metoder för insamling av information som skall ge svar på forskningsfrågan. Första steget går ut på att man identifierar vilka av personens nytta eller kostnader som skall inkluderas i undersökningen. Kostnader och nytta kopplas till etableringslotsföretagen som har det huvudsakliga ansvaret för att påskynda integration.

5.2 Material

I det här avsnittet kommer vi att presentera material som kommer användas i analysen:

5.2.1 Ersättningens storlek från Arbetsförmedlingen till etableringslotsar⁷⁸:

(Tabell 2)

Utbildning längre än sex år	Sexårig eller kortare utbildning	Ersättningsnivåer
3500 kr exklusive moms	6000 kr exklusive moms	Startersättning
1100 kr exklusive moms	1650 kr exklusive moms	Månadsersättning
8000 kr exklusive moms	13 000 kr exklusive moms	Resultat 1
30 000 kr exklusive moms	40 000 kr exklusive moms	Resultat 2

5.2.2 Etableringsersättning

Individens ersättning grundas utifrån etableringsplanens deltagande, som mest utbetalas 308 kr/dag (100 % deltagande, fem dagar i veckan) och som minst är det 77kr/dag (25 % deltagande).

- 100 procent (fem dagar i veckan) 308 kronor per dag
- 75 procent får du 231 kronor per dag
- 50 procent får du 154 kronor per dag
- 25 procent får du 77 kronor per dag

5.2.3 Etableringstillägg

Etableringstillägg gäller för de som har barn men påverkas också av hur gamla barnen är. För barn som inte fyllt 11 år gäller ett tillägg på 800 kr per barn, för barn som är över 11 år gäller ersättning på 1500kr. Maxantal för etableringstillägg är tre st. barn. Har man fler barn än tre så räknas de tre äldsta barnen in i ersättningen, maxtaket för etableringstillägg är på 4500kr sammanlagt. På samma sätt som i etableringsersättning så gäller en sänkning av etableringstillägget om deltagandet är mindre än heltid i etableringsplanen. Om någon annan i

⁷⁸ Arbetsförmedlingen (Välkommen som etableringslotsför nyanlända invandrare)

hushållet har en inkomst så kan etableringstillägget bli mindre.

5.2.4 Bostadstillägg

Bor man ensam och är folkbokförd i bostaden så kan man få bostadsersättning eller om man har barn som bara bor hos en ibland. Bostadstillägg gäller inte om man är inneboende eller delar boende. Bostadsersättning motsvarar hyran på bostaden minus 1800 kr (som man betalar själv), maxhyra för ersättning är 5700kr. Som mest utbetalas det 3900 kr (5700-1800) i bostadsersättning. Är hyran exempelvis på 4500 kr så är bostadsersättningen på 2700 kr, resterande (1800kr) betalas själv. Mindre ersättning i bostadstillägg gäller även här om man deltar mindre än heltid i etableringsplanen eller har inkomst av arbete.

5.2.5 Statlig ersättning för flyktingmottagande

För de kommuner, landsting och kommunalförbund som tar emot vissa nyanlända invandrare utgår det statliga ersättningar som är reglerad under förordningen (2010:1122) om statlig ersättning för insatser för vissa utlänningar. Denna ersättning ges ut för den målgruppen som omfattas av etableringslagen, det finns ingen begränsning för den nyanländes ålder.

Kommuner och landsting är behöriga till ersättning för barn och personer upp till 64 år och för personer mellan 18 och 64 år som inte har prestationsförmåga. En del svenska kommuner står för mottagandet av nyanlända och hjälper till för en smidigare övergång för människorna. Kommunerna har den främsta uppgiften att hjälpa till med det praktiska, så som boende, introduktionsinsatser inom skola, förskola, SFI, samhällsorientering samt andra insatser för att främja de nyanländas integration. Staten betalar ersättning till de kommuner och landsting som arbetar med att ta emot nyanlända, för att kunna finansiera hjälpen som de erbjuder. Det är Migrationsverket som fattar beslut om samt gör utbetalningar till de kommuner och landsting som tar emot nyanlända.⁷⁹

Kommunerna som tar emot nyanlända får utbetalningen av schablonersättning styckad i flera betalningstillfällen under de första två åren från och med att man tar emot personer i kommunen. Ersättningen ska som tidigare nämnt täcka kostnader för skolundervisning, samhällsorientering och andra åtgärder för att den nyanlände ska ha möjlighet att integreras omgående. Inledningsvis utgår det en ersättning till kommunen i form av ekonomiskt bistånd och för täcka de första kostnaderna utbetalas det en schablonersättning. Detta är ett

---

⁷⁹ PROP. 2013/14:1

engångsbelopp, för personer under 20 år betalas det 3000 kr och för personer mellan 20-65 år och som bott i en anläggningsboende ligger beloppet på 7000 kr, för övriga som inte bott i anläggningsboende utbetalas det 4000 kr. För de kommuner som har överenskommelser med staten om att ta emot flyktingar får en grundersättning per år som betalas med 10 prisbasbelopp. För år 2013 innebär grundersättningen 445 00 kr per kommun.⁸⁰

För ensamkommande barn, d.v.s. de nyanlända som är under 18 år och som saknar vårdnadshavare när dem kommer till Sverige. För dessa ensamkommande barn utbetalas samma schablonmässiga belopp som andra nyanlända. Kommunen får dock 30 000 kr per mottaget barn, dessutom utgår det ersättning för vård och boende för de ensamkommande barnen. Den ersättningen utgår som längst till att barnen fyller 21 år.⁸¹

5.2.6 Lönenivåer

Samhällsekonomisk (nationalekonomisk) kostnad (produktionsbortfall) är det produktionsbortfall i ekonomin vi får genom arbetslöshet. Där kan man resonera på följande sätt: Värdet på den produktion (värdet av varor och/eller tjänster) som en sysselsatt person åstadkommer kan approximeras med den lön + sociala avgifter för individen. Summan av dessa blir arbetskostnaden (en arbetsgivare anställer knappast en person om denne kan förväntas bidra med ett lägre produktionsvärde än arbetskostnaden).⁸²

Då majoriteten av vissa nyanlända har en låg utbildningsbakgrund tenderar deras inträde i arbetsmarknaden matchas till en början med yrken som har låg genomsnittlig lön. Yrken som har lägst genomsnittlig lön år 2012 är exempelvis: *vårdbiträden, övriga servicearbetare, köks- och restaurangbiträden, övrig servicepersonal, personliga tjänster, montörer, papp- och textilprodukter m.m., barnskötare, hotell- och kontorsstädare m.fl.*⁸³

Dessa yrken tillhör kategorin "yrken med lägst genomsnittlig månadslön" med löner på 20 000 - 21 900 kr. Vi väljer att värdera dessa yrken till ca **21 000 kronor**/månad till vår analys.

Den genomsnittliga lönen för målgruppen vissa nyanlända vid ett eventuell framtida anställning är på cirka 21000 kr/mån brutto. Summan för sociala avgifter (sociala avgifter

---

⁸⁰ Ibid

⁸¹ Ibid

⁸² Jan Ekberg, e-post intervju

⁸³ Integration - utrikes födda på arbetsmarknaden: Rapport 2, sid 63.

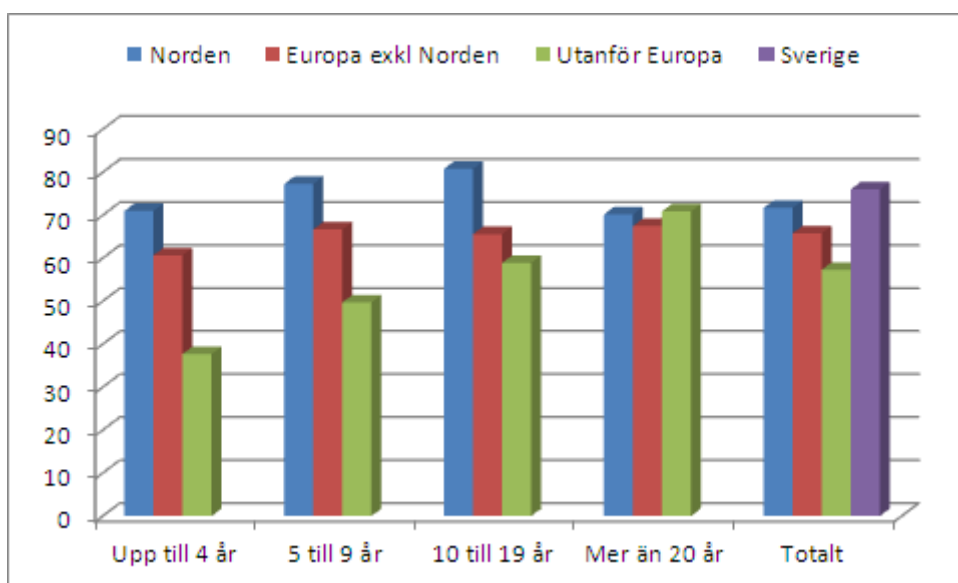
som består dels av lagstadgade och dels avtalsbestämda avgifter) kan i genomsnitt räknas med 42 %. Produktionsbortfallet per månad som uppstår med en vuxen person som är arbetslös blir: $21000 * 1,42 = 29\ 820$. Årligen blir produktionsbortfallet **357 840 kr**. Det årliga produktionsbortfallet räknas om till ett nuvärde med kalkylränta 4 %.

5.2.7 Sysselsättningsgrad för olika grupper efter vistelsetid

“Personer födda utanför Europa har den lägsta sysselsättningsnivån oavsett vistelsetid”.⁸⁴ Det går att se skillnader hos de utrikes födda som är indelade i tre olika födelselandsgrupper, “Norden”, “Europa exklusive Norden” samt “utanför Europa”. Efter en vistelsetid på tio år är det ca hälften, av de utrikes födda som kommer från länder som tillhör **utanför Europa**, sysselsatta. Sett till en 20-års period så minskar skillnaderna i sysselsättningsgraden mellan grupperna, men de som ligger relativt dåligt är fortfarande gruppen **utanför Europa** som fortfarande halkar efter och ökar sin sysselsättningsgrad med dryga 10 % från vistelsetiden upp till tio år.

(Figur 4)

Diagram, sysselsättningsgrad i procent (vistelsetid, födelselandsgrupp)⁸⁵:

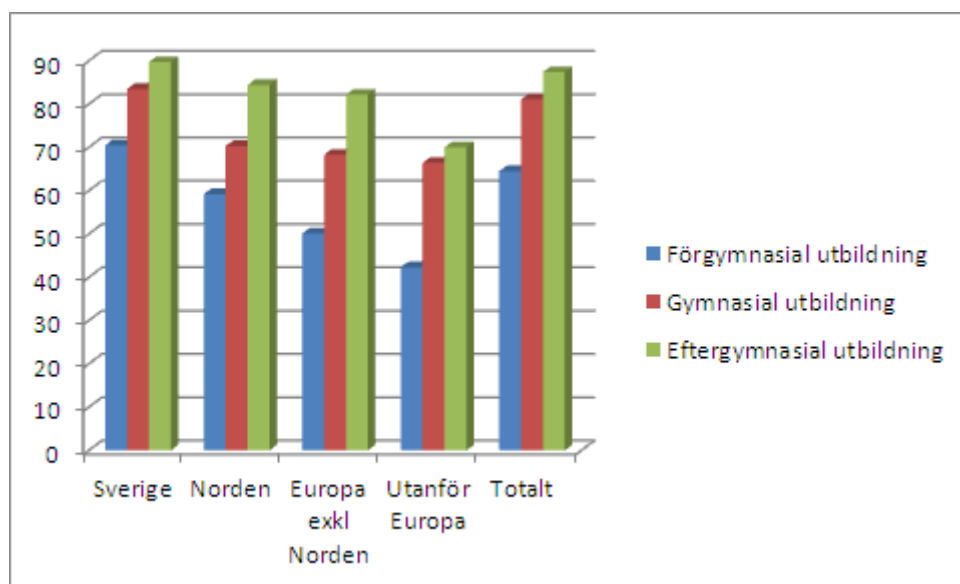

⁸⁴ Integration - utrikes födda på arbetsmarknaden: Rapport 2

⁸⁵ Ibid sid. 65

(Figur 5)

Diagram, sysselsättningsgrad i procent (utbildningsnivå, födelselandsgrupp)⁸⁶

Diagrammet utgår ifrån utbildningsnivå på de olika grupperna, Sverige, Norden, Europa exkl. Norden och utanför Europa. Sysselsättningsgraden bland de som har en **förgymnasial utbildning** skiljer avsevärt från inrikes födda och de som är födda utanför Europa. De inrikes födda med förgymnasial utbildning har en sysselsättningsgrad på 75 % medan de som är födda utanför Europa uppnår ca 40 %.

När det gäller **gymnasial utbildning** som utbildningsnivå så är skillnaderna mellan grupperna mindre, exempelvis så är skillnaden mellan de tre olika utrikesfödda grupperna och deras sysselsättningsgrad (65-70 %) liten. För inrikes födda är sysselsättningsgraden på lite över 80 %.

För de som har **eftergymnasial utbildning** är den största skillnaden hos gruppen utrikes födda **utanför Europa** som halkar efter i sysselsättningsgrad med c:a 70 % medan grupperna utrikes födda från **Norden** och **resterande Europa** har en sysselsättningsgrad på över 80 %, högst upp har vi **inrikes födda** med 90 % sysselsättningsgrad.

⁸⁶ Integration - utrikes födda på arbetsmarknaden: Rapport 2

6. Analys

Analysen kommer använda sig av en kalkylränta på 4 %.

Intäkter:

Uppsatsen identifierar enbart en intäktspost som är den inkomst de vissa nyanlända kan tänkas förvärva under en anställning. I slutet på uppsatsen diskuteras val av intäkter mer ingående.

Inkomst/lön:

Sysselsättningsgraden för en utrikes född från **utanför Europa** är ca 50 % efter vistelsetiden tio år. Skillnader i statistiken mellan kön för gruppen utrikes födda utanför Europa fanns inte att få tag på. Den information som finns mellan kön grupperar in alla utrikes födda med i samma grupp, d.v.s. utrikes födda från Norden, resterande Europa samt utanför Europa. Statistiken visar en fel bild för den grupp vi undersöker. Kvinnor i allmänhet har större problem med utanförskap jämfört med männen, därför valde vi att värdera deras sysselsättningsgrad efter en vistelsetid på tio år med 40 %, 10 % lägre än männen.⁸⁷

Vi stötte även på svårigheter med att identifiera hur lång tid det tar i genomsnitt för en utrikes född att etablera sig på den svenska arbetsmarknaden. Det fanns ingen exakt statistik på vad genomsnittstiden är för en utrikes född utanför Europa, så vi valde att själva identifiera hur många som sysselsätts efter x antal års vistelse i landet. Hittills har ca 33 000 människor omfattats av etableringslagen, fördelningen mellan män (16500st) och kvinnor (16500st) ungefär lika stort. Det innebär att 8250st ($16500 \cdot 0,5$) män och 6600st ($16500 \cdot 0,4$) kvinnor är sysselsatta inom tio år. Vi utgick från att inträde i arbetsmarknaden först skulle ske efter år 3. Sannolikheten för att få jobb inom denna tidsperiod är låg då de vissa nyanlända har fullt upp med aktiviteter som är kopplade till deras integration samt etablering. Vi bestämde oss att schablonmässigt uppskatta hur många av de som får jobb (8250 st. män och 6600 kvinnor) inom en tioårsperiod är årligen. Från år fyra till och med år nio är det sammanlagt sex hela år. Vi valde att dividera antalet personer som har jobb efter tio år i landet med sex år. Med utgångspunkt från fjärde året i landet så är det cirka 1375 män samt 1100 kvinnor av samtliga 33 000 som årligen etablerar sig med ett arbete fram till det tionde året

---

⁸⁷ Kommittédirektiv Ökat arbetskraftsdeltagande bland nyanlända

⁸⁸ utrikes födda kvinnor och anhöriginvandrare. Dir. 2011:88

(Tabell 3)

Intäkter	Kvinnor	Män
Sys­sel­set­ting (antal personer)		
År 3	0	0
År 4	1100	1375
År 5	1100	1375
År 6	1100	1375
År 7	1100	1375
År 8	1100	1375
År 9	1100	1375
Summa =	6600	8250
Inkomst/år	357 480	357 480
År 3	0	0
År 4	336 131 294	420 164 118
År 5	323 194 093	403 992 616
År 6	310 768 088	388 460 110
År 7	298 813 957	373 517 446
År 8	287 331 699	359 164 624
År 9	276 281 993	345 352 491
Summa =	1 832 521 126	2 290 651 407

Kostnader:

Antalet personer som antas vara arbetslösa efter tio år i landet är 50 % av männen och 60 % av kvinnorna. Hittills (2011-2013) har etableringsuppdraget omfattat ca 33 000 personer (16500 kvinnor, 16500 män) med jämn fördelning mellan könen. Det innebär att 8250 män och 9900 kvinnor INTE har ett jobb efter 10 år. Det finns **tre olika kostnader** för vissa nyanlända som är kopplat till arbetslöshet: etableringsreformens insatser, produktionsbortfall och försörjningsstöd.

1) Etableringsreformens insatser:

Antal personer som var inskrivna i en etableringsplan var ca 7700 och den årliga kostnaden per person för år 2011 var ca 600 000 kr.

(Tabell 4)

Utfall år 2011	Kostnader
Integrationsåtgärder	52 000 000
Statlig ersättning till kommuner	4 199 000 000
Etableringsersättning	263 000 000
Ersättning till etableringslotsar	121 000 000
Summa:	4 635 000 000
Antal personer med etableringsplan	7693
Kostnad per person (2011)	602 496

Antal personer som var inskrivna i en etableringsplan var ca 9600 och den årliga kostnaden per person för år 2012 var ca 500 000 kr.

(Tabell 5)

Utfall år 2012	Kostnader
Integrationsåtgärder	92 000 000
Statlig ersättning till kommuner	3 888 000 000
Etableringsersättning	263 000 000
Ersättning till etableringslotsar	444 000 000
Summa:	4 687 000 000
Antal personer med etableringsplan	9562
Kostnad per person (2012)	490 169

Antal personer som var inskrivna i en etableringsplan var ca 15600 och den årliga kostnaden per person för år 2013 var ca 550 000 kr.

(Tabell 6)

Utfall år 2013	Kostnader
Integrationsåtgärder	237 000 000
Statlig ersättning till kommuner	5 426 000 000
Etableringsersättning	1 738 000 000
Ersättning till etableringslotsar	1 185 000 000
Summa:	8 586 000 000
Antal personer med etableringsplan	15600
Kostnad per person (2013)	550 385

Etableringsreformen 2011-2013:

Mellan åren 2011-2013 har ca 33 000 vissa nyanlända omfattats av etableringsreformens insatser som kostat närmare 18 miljarder kronor. Den genomsnittliga kostnaden per person hamnar på ca 550 000 kr/år. Etableringsreformens insatser sträcker sig 24 månader som gör att den totala kostnaden per person blir ca 1,1 miljoner kronor.⁸⁸ Fördelningen mellan män och kvinnor är ungefär lika stor med några procent mer hos männen.

(Tabell 7)

Utfall 2011-2013	Kostnader
Summa kostnader	17 908 000 000
Antal personer	32 855
Kostnad per person (24 mån)	1 100 000

---

⁸⁹ Budgetproposition 2014 Utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet

2) Produktionsbortfall:

Antal personer som sysselsätts varje år (från och med vistelseår 4) är cirka 1100 för kvinnor och 1375 för män. Kostnaden för varje person som är arbetslös är 357 480 kr årligen. Det innebär att kostnaden för produktionsbortfall minskar varje år.

Produktionsbortfall:

(Tabell 8)

Kostnad	Kvinnor	Män
Arbetslösa (antal personer)		
År 3	16500	16500
År 4	15400	15125
År 5	14300	13750
År 6	13200	12375
År 7	12100	11000
År 8	11000	9625
År 9	9900	8250
Summa=	9900	8250
Produktionsbortfall/år	357 480	357 480
År 3	5 243 105 538	5 243 105 538
År 4	4 705 838 122	4 621 805 298
År 5	4 201 523 212	4 039 926 165
År 6	3 729 217 061	3 496 140 995
År 7	3 286 953 529	2 988 139 572
År 8	2 873 316 996	2 514 152 372
År 9	2 486 537 935	2 072 114 946
Summa =	21 283 386 854	19 732 279 347

3) Försörjningsstöd

De som är arbetslösa och inte tillhör arbetslöshetskassa får istället försörjningsstöd (tidigare socialbidrag). SCB har dock inga uppgifter om hur mycket av det årliga totala försörjningsstödet Sverige som orsakas av arbetslöshet men det är antagligen en hel del.⁸⁹

Den genomsnittliga summan för en vuxen i försörjningsstöd per månad är 2950kr/mån, årligen hamnar vi på ca 35400 kr. Försörjningsstödet skall täcka kostnader som: *livsmedel, kläder och skor, fritid och lek, hygien, barn- och ungdomsförsäkring, förbrukningsvaror, dagstidning, telefon, tv-avgift.*⁹⁰

Eftersom det saknas siffror på det totala försörjningsstödet som orsakas av arbetslöshet vill vi uppmärksamma er på att försörjningsstödet som är 2950kr/månaden (35 400 kr/år) kan vara undervärderad. Kostnader som hyror, el, bostadsvärme, försäkringar, vårdkostnader m.m. ingår inte i försörjningsstödet.

---

⁹⁰ Jan Ekberg, e-post intervju

⁹¹ <http://www.socialstyrelsen.se/ekonomisktbistand/forsorjningsstod/riksnormen>

(Tabell 9)

Kostnad	Kvinnor	Män
Arbetslösa (antal personer)		
År 3	16500	16500
År 4	15400	15125
År 5	14300	13750
År 6	13200	12375
År 7	12100	11000
År 8	11000	9625
År 9	9900	8250
Summa=	9900	8250
Försörjningsstöd/år	35 400	35 400
År 3	519 206 490	519 206 490
År 4	466 002 768	457 681 290
År 5	416 062 218	400 059 825
År 6	369 291 384	346 210 673
År 7	325 495 566	258 916 928
År 8	284 534 580	248 967 758
År 9	246 233 196	205 194 330
Summa =	2 107 619 712	1 917 030 803

6.1 Resultat

Resultatet av de vissa nyanländas (33 000st) etablering samt uppehälle i Sverige efter 9 år visar **ca, -30,5 miljarder för kvinnor och -28,3 miljarder för männen, d.v.s. en samhällsekonomisk förlust**. Intäkterna beräknas generera 1,8 miljarder för kvinnor samt 2,3 miljarder för män. Kostnader för etableringsreformens insatser hamnar på ca 18 miljarder tillsammans för män och kvinnor. Den största samhällsekonomiska kostnaden finner vi på produktionsbortfall som är ungefär 21,3 miljarder för kvinnor och 19,7 miljarder för män. Kostnaden för försörjningsstöd hamnar på 2,1 miljarder för kvinnor och 1,9 miljarder för män.

Bortser vi från kostnaden produktionsbortfall, som kan anses vara mer teoretisk än de faktiska kostnaderna som etableringsreformens insatser + försörjningsstöd, så blir resultatet för kvinnor **minus 9,3 miljarder kronor och för männen minus 8,6 miljarder kronor**.

Resultaten är obefintliga för inträde till arbetsmarknaden för båda könen totalt. Det är sammanlagt 3 % av alla som har varit inskrivna i en etableringsplan som har förvärvat jobb⁹¹. Det är svårt att avgöra i vilken grad de som har fått arbete jobbar. Definitionen av sysselsättning omfattar arbete minst en timma i veckan. Kvinnor deltar i lägre utsträckning än männen i arbetsnära insatser. Omständigheter som påverkar är bland annat ohälsa, familjesituation, boendesituation men också väntan på barnomsorg och skolstart.⁹²

---

⁹² Arbetsförmedlingens återsrapportering av vissa nyanlända - statistik kring etableringsuppdraget

⁹³ Ibid

(Tabell 10)

Resultat	Kvinnor (50%)	Män (50 %)
(33000 personer)		
Intäkter		
Arbetsinkomst (år 4-9)	1 832 521 126	2 290 651 407
Kostnader		
Etableringsreformens insatser	-8 954 000 000	-8 954 000 000
Produktionsbortfall	-21 283 386 854	-19 732 279 347
Försörjningsstöd	-2 107 619 712	-1 917 030 803
Resultat =	-30 512 485 441	-28 312 658 743

7. Diskussion

Intäkter

Uppsatsen identifierar enbart en intäktspost som är den inkomst de vissa nyanlända kan tänkas förvärva under en anställning. Anledningen till att vi enbart identifierar en post är att hela idén med etableringsreformen är just att påskynda etableringen för de vissa nyanlända med ett arbete som slutmål.

Intäktsposten kan se större ut om man väljer att räkna med det mervärde som varje viss nyanländ skapar under sin vistelsetid i landet. Exempel på detta kan vara: moms på varor som de konsumerar. En annan värdering som kan göras på intäktsposten är det humankapital som varje viss nyanländ bidrar med. Detta är olyckligtvis svårt att värdera då deras bakgrund oftast inte är likvärdig med svenska mått, främst utbildning. Det kvarstår dock att majoriteten av de som tagit del av etableringsuppdraget är lågutbildade. Vi har inte kunnat identifiera relevanta värden för humankapital som är kopplade till vår målgrupp och därför uteblev den från vår analys.

Kostnader

Uppsatsen identifierar tre kostnadsposter: *produktionsbortfall, försörjningsstöd och etableringsreformens insatser*. Om vi enbart ser till de konkreta kostnader som är försörjningsstöd och etableringsreformens insatser så kostar detta cirka 22 miljarder kronor sammanlagt för män och kvinnor. Resultatet av analysen blir minus 18 miljarder kronor sammanlagt, dvs. nio miljarder kronor vardera för könen. Med produktionsbortfall inräknat i kostnadsposten får vi istället ett resultat på minus 30,5 miljarder för kvinnor och minus 28,3 miljarder för män. I kostnadsposten försörjningsstöd har vi identifierat summan 2950 kr som är riksnormen för en vuxen person. Vilka kostnader som täcks av försörjningsstödet har redan nämnts innan i uppsatsen. Svårigheter uppstod med att identifiera andra kostnader som bostadshyror, tillägg utifrån hur många barn man har, antal personer i ett hushåll vårdkostnader, transportkostnader m.m. då de är baserade individuellt för varje vuxen. Kostnaden för försörjningsstödet är därför undervärderad. Etableringsreformens insatser kostnad per person har de tre första åren (2011-2013) varit olika stor, därför valde vi att slå ihop alla kostnader under åren för att få ut en genomsnittlig siffra per person och år. Att kostnaderna skiftar från ena året till det andra kan bero att reformen är relativt ny som gör att ersättningarna för etableringsreformens insatser justeras.

Kön

I statistiken för sysselsättningsgrad visar kvinnor på sämre resultat än männen som gjorde det intressant att undersöka skillnaderna mellan könen. Kvinnor behöver längre tid på sig än männen för att etableras i det svenska samhället. Någon skillnad i ersättningar från staten till olika aktörer finns inte för kön. Staten väljer exempelvis att betala ut ersättningar i olika nivåer till etableringslotsar beroende på vad en viss nyanländ har för utbildningsbakgrund. Däremot finns det inga påtagliga skillnader mellan könen i ersättningar trots att kvinnor visar på sämre statistik i att sysselsättas jämfört med männen som har likvärdiga bakgrunder (utbildning, ålder, ursprungsland). Kvinnor i Sverige tjänar uppskattningsvis ca 80-90 % av männens löner i den svenska arbetsmarknaden. I analysen har dessa skillnader inte räknats med på grund av dess komplexa karaktär. Vi tror samtidigt att skillnaderna för de lågavlönade jobben, som förmodligen blir ett första-jobb för de vissa nyanlända, är minimala mellan könen löner. En efterlysning för mer ekonomiskt stöd till de vissa nyanländas kvinnors etablering är nödvändig.

Arbetsmarknaden

Det råder delade samt kontroversiella meningar kring invandring och dess storlek i förhållande till svenska befolkningen. Frågan man kan ställa sig är om en större mängd människor är nödvändigt i ett land som befinner sig i en ekonomisk kris och har en arbetslöshet på cirka 7,5 %.⁹³ Sett till historien ser det ut att finnas ett mönster i den svenska politiken, under Balkankrigen på 90-talet kom cirka 100 000 asylsökande från forna Jugoslavien. Under stora delar av 90-talet låg arbetslösheten runt 8 % samtidigt som en stor flyktingvåg människor kom till Sverige. Ur ett samhällsekonomiskt perspektiv kan det tyckas att en flyktingvåg kommer olämpligt under en krisdrabbad period, mindre som förvärvsarbetar samtidigt som fler människor skall tas om hand. Sedan finanskrisen år 2008 har det visat sig att Sverige upprepar sina mönster från 90-talet när det gäller mottagande av flyktingar. Mellan åren 2008-2012 har Sverige stått för 60 % av Nordens totala flyktingmottagning. Finanskriser som den på 90-talet samt den senaste som var 2008 drabbade olika sektorer olika hårt. Lågavlönade yrken är oftast de som blir lidande under ekonomiska kriser, där finner vi också oftast en stor andel av de utrikes födda. Med tanke på att de vissa nyanlända som kommer till Sverige förmodligen blir matchade med dessa lågavlönade yrken inledningsvis, så innebär det svårigheter med inträde på den svenska

---

⁹⁴ http://www.scb.se/sv_/Hitta-statistik/Statistik-efter-amne/Arbetsmarknad/Arbetskraftsundersokningar/Arbetskraftsundersokningarna-AKU/

arbetsmarknaden i dagsläget. Detta kan i värsta fall resultera i utanförskap för de vissa nyanlända som på lång sikt blir en samhällsekonomisk förlust.

Humankapital

Humankapitalet för de vissa nyanlända är lågt med tanke på att majoriteten av dem har en kortvarig utbildningsbakgrund och saknar oftast relevanta språkliga kunskaper kopplat till det land man bosätter sig i. Humankapitalet är viktigt för varje individs anpassning och inträde till arbetsmarknaden samtidigt som dess värde också är starkt bundet med det aktuella landet som man befinner sig i. Det vill säga att de som flyr från sina hemländer till ett annat land kan ha ett högt humankapital samtidigt som det tappar sitt värde i ett annat land man kanske tvingas fly till. Sverige står inför en utmaning i att tillvarata medförda kunskaper samt omskola de vissa nyanlända så deras humankapital kan öka och konkurrera på den svenska arbetsmarknaden.

Bosättning

Det visar sig att nyanlända som kommer till ett nytt land ofta bosätter sig där deras landsmän finns. Samtidigt som en nyanländ själv får välja var den vill bosätta sig så finns det ingen lagstiftning som hindrar svenska kommuner från att säga nej till mottagning av nyanlända. Det har lett till att vissa kommuner tar emot flera gånger så många nyanlända än andra kommuner. Det tragiska med kommuners rätt att bestämma är att de kommuner som redan har ett högt mottagande av nyanlända också har en hög arbetslöshet. I kommuner med låg arbetslöshet (3,2 till 4,5 %) som Täby, Danderyd, Tjörn, Vallentuna m.m. så tar man emot ca tre st. personer per tusen invånare. Detta kan jämföras med kommuner som har hög arbetslöshet såsom Södertälje, Trollhättan, Landskrona, Malmö, Eskilstuna m.m. tar emot 35-40 st. per tusen invånare. Arbetslösheten i dessa kommuner är över 10 % med Trollhättan som toppar listan med 19 % arbetslöshet⁹⁴.

”Vi skärper lagstiftningen när det gäller skyldigheten för nyanlända att flytta dit det finns jobb. Finns det ett jobb någon annanstans ska man vara skyldig att ta det. Vi har stora integrationsutmaningar kvar, men de senaste åren har haft rätt utveckling, många av de nya jobben har gått till utrikesfödda, säger Erik Ullenhag”⁹⁵

---

⁹⁵ Släktband går före jobb (svd.se)

⁹⁶ Ibid

Problemen med kommuners fria val att ta emot nyanlända är att det uppstår en segregation mellan kommuner, inte bara etniskt även ekonomiskt. Då språket anses vara en av de viktigaste faktorerna för inträde i arbetsmarkanden, kan detta förvärra etableringen när man enbart kommer i kontakt med sina landsmän och inte talar svenska i en högre utsträckning. Kommuner med hög arbetslöshet ökar också risken för ett utanförskap för de nyanlända. Tillgången till ett brett nätverk är begränsat samtidigt som man bor trångt och möjligheterna till ett arbete minskar ytterligare.⁹⁶ Att enbart lägga skulden på kommuner med låg arbetslöshet är inte tillräckligt. Den nyanlände har fortfarande möjlighet att bosätta sig var denne vill, under förutsättning att kommunen säger ja. Lagstiftning där nyanlända kan tvingas bosätta sig i en kommun som har lägre arbetslöshet efterlyses men även lagstiftning för att kommuner tvingas ta emot nyanlända invandrare. Oftast bosätter sig nyanlända i kommuner där släktingar eller landsmän redan bor. Genom att fördela nyanlända jämt mellan kommuner tror vi att det skulle underlätta integrationen om den nyanlände kom i kontakt med fler svenskar.

Demografi

Sverige liksom andra jämförelsebara industriländer befinner sig i en demografisk fas där befolkningen minskar och blir äldre. Behovet av fler arbetsföra människor är stort i dessa länder för att kunna upprätthålla samma välfärd samt omvårdnad av den växande och åldrande befolkningen. Eftersom barnafödandet i Sverige är lågt än vad det faktiska behovet egentligen är för att kunna bemöta den demografiska krisen så är möjligen lösningen att ta in människor från andra länder. Samtidigt som de flesta industriländer har samma problem som Sverige med ökad åldrad befolkning och mindre barnafödande så återstår ändå faktum att Sverige är det land som tar in flest asylsökande per capita näst efter Malta. Sett till Norden så står Sverige för 60 % av alla asylsökande mellan åren 2008-2012. Prognoserna för kommande år visar att Sverige förmodligen kommer att hålla samma takt med mottagning.⁹⁷ Migrationsverket har redan rapporterat att de har ett högt tryck samtidigt som Regeringens budgetproposition för 2014 och några år framöver visar att de statliga utgifterna för integration och migration ökar.⁹⁸

---

⁹⁷ Ibid

⁹⁸ www.sr.se, Regeringen agerar inte trots ökat asyltryck

⁹⁹ Budgetproposition 2014 Utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet

8. Slutsats

Undersökningen visar att regeringsreformen för vissa nyanlända är en samhällsekonomisk förlust om den negativa trenden håller i sig med vissa nyanlända och deras etablering. Med andra ord så bör tiden för arbetslöshet förkortas med minst ett par år för att reformen skall visa sig vara lönsam.

Nyckeln till att bryta ett utanförskap är inträde i arbetsmarknaden. Utanförskap kan bero på olika bakgrundsfaktorer, såsom utbildningsnivå, arbetslivserfarenheter samt språkkunskaper. Svensk politik har sedan på slutet av 70-talet fört en human invandringspolitik, där Sverige har agerat som en fristad för människor som flyr förtryck, krig mm. Däremot uppstår det ett ansvar när man tar emot migranter för att undvika exempelvis utanförskap, detta kan idag anses vara misslyckad. I och med att etableringsreformen är så omfattande, så verkar det som att politikerna har gått runt och trott på problemen med utanförskap löser sig självt. Ett behov av att påskynda integrationen har varit tydligt, en person skall inte behöva bo i ett välmående land som Sverige i tio år innan en anställning sker. Vi är medvetna om att utanförskapet är en komplex fråga men samtidigt kvarstår det faktum att den kostar en massa pengar.

Det finns skillnad på utrikes födda och deras möjligheter att integreras beroende på vilken del av världen de kommer ifrån. Utrikes födda från Norden har lättast att integreras följt av utrikes födda från resterande Europa, sist kommer gruppen utrikes födda från utanför Europa. I snitt tar det ca 10 år att komma in i arbetsmarknaden för hälften av de utrikes födda från utanför Europa. Sambandet känns naturligt, ju längre bort från Sverige man kommer desto större svårigheter uppstår det med att integreras. Sverige ligger dåligt till jämfört med OECD-länderna när det gäller integration samt återbetalande av skattemedel från de utrikes födda. Med tanke på att Sveriges invandringspolitik är human och fastställd på att hjälpa behövande från krisdrabbade länder så måste det efterlysas nya metoder som påskyndar etableringen för en nyanländ.

Etableringsreformen behöver givetvis tid för att kunna utvärderas ordentligt, men hittills har den visat svaga resultat med bara 3 % av de som ingår i en etableringsplan som har fått anställning. Sverige har varit ett föregångsland för andra länder i många områden, exempelvis mänskliga rättigheter, jämställdhet m.m. Det var inte länge sedan många länder tog efter den ”svenska modellen” som hade ett brett erkännande från många andra regeringar. Idag ser vi resultatet av minst 20 års misslyckad integration runt om i Sveriges storstäders förorter. Efter att tagit del av all statistik kring utrikes födda och deras situation på den svenska

arbetsmarknaden så är det inte mycket som talar för att mönstret med utanförskap är på väg att brytas. Lyckas man inte bryta utanförskapet för de medborgare som redan befinner sig i ett land så inser man rätt snabbt att ytterligare människor innebär också ett större ansvar som är synonymt med högre kostnader. Tanken må vara god men man måste även kunna ta hand om samt integrera de utrikes födda så att de känner sig delaktiga i det framtida Sverige som de skall representera. Etableringsreformen kan även visa sig ge ett bättre resultat längre fram i tiden och man bör därför inte dra för snabba slutsatser av dess effekter redan efter tre år.

Vidare forskning:

Till vidare forskning rekommenderar vi en djupare analys kring de nyanländas bosättning. Statistik visar att majoriteten av de vissa nyanlända hamnar slutligen i Stockholms, Göteborgs och Malmös län⁹⁹. Kommuner som tar emot flest nyanlända har oftast också en högre arbetslöshet. Med tanke på att vissa kommuner har så låg arbetslöshet som 3-4 % och andra upp till 20 % arbetslöshet så tror vi att nyanlända som blir placerade i kommuner med lägre arbetslöshet ökar också sina chanser till anställning procentuellt.

---

¹⁰⁰ Arbetsförmedlingen, Återrapport till regeringen, *Nyanländas etablering 2013*

9. Referenslista

Böcker:

Berg, Linda & Spehar, Andrea (2011) *EU och välfärdens Europa- Familj, arbetsmarknad, migration*

Bryman, Alan (2011) *Samhällsvetenskapliga metoder*

Ekberg, Jan (2011) *Will future immigration to Sweden make it easier to finance the welfare system?*

Hultkranz, Lars & Nilsson, Jan-Eric (2004) *Samhällsekonomisk analys*

Mattsson, Bengt (2006) *Kostnads-nyttanalyt för nybörjare*

Rothstein, Bo (2006) *Vad bör staten göra?*

Lagar och förordningar:

Budgetproposition 2014 Utgiftsområde 13: *Integration och jämställdhet*
http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Forslag/Propositioner-och-skrivelser/Budgetproposition-2014-Utgifts_H1031d16/?html=true

Förordning (2007:1030) *med instruktion för Arbetsförmedlingen*
http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Forordning-20071030-med-ins_sfs-2007-1030/

Förordning (2010:1122) *om statlig ersättning för insatser för vissa utlänningar.*
http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Forordning-20101122-om-stat_sfs-2010-1122/

Kommittédirektiv, *Ökat arbetskraftsdeltagande bland nyanlända*

utrikes födda kvinnor och anhöriginvandrare. Dir. 2011:88
<http://www.regeringen.se/content/1/c6/17/81/00/23b9b4af.pdf>

Lag (2008:962) om valfrihetssystem
http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-2008962-om-valfrihetssy_sfs-2008-962/

Lag (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare
http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/sfs_sfs-2010-197/

*SOU 2008:14, Timmar, kapital och teknologi –Vad betyder mest?
Långtidsutredningen. Bilaga 6.*
<http://www.regeringen.se/content/1/c6/09/87/58/40a4b168.pdf>

Prop. 2009/10:60 Nyanlända invandrares arbetsmarknadsersättning egenansvar med professionellt stöd.
<http://www.government.se/content/1/c6/13/59/98/31141681.pdf>

PROP. 2013/14:1 Regeringens budgetförslag 2014, UTGIFTSOMRÅDE 13 Integration och jämställdhet
<http://www.regeringen.se/content/1/c6/22/37/09/a1839207.pdf>

Regleringsbrev för budgetåret 2011 avseende Migrationsverket.
<http://www.esv.se/sv/Verktyg--stod/Statsliggaren/Regleringsbrev/?RBID=12944>

Regleringsbrev för budgetåret 2013 avseende länsstyrelserna
<http://www.esv.se/sv/Verktyg--stod/Statsliggaren/Regleringsbrev/?RBID=14887>

Regleringsbrev för budgetåret 2013 avseende Skatteverket.
<http://www.esv.se/sv/Verktyg--stod/Statsliggaren/Regleringsbrev/?RBID=14617>

Regleringsbrev för budgetåret 2013 avseende Försäkringskassan

http://www.forsakringskassan.se/wps/wcm/connect/57e91b67-8fa6-471c-bacc-92d118b03ec4/fk_regleringsbrev_2013.pdf?MOD=AJPERES

Rapporter:

Böhlmark, Anders, Nordström, Skans Oskar & Åslund, Olof (2009)

Invandringsålderns betydelse för social och ekonomisk integration

<http://www.ifau.se/Upload/pdf/se/2009/r09-20.pdf>

Edin, Per-Anders och Åslund, Olof (2001) *Invandrare på 1990-talets arbetsmarknad*

Rapport till Kommittén Välfärdsbokslut

<http://www.ifau.se/Upload/pdf/se/2001/fr01-7.pdf>

Ekberg, Jan. *Invandringen och de offentliga finanserna, Rapport till Expertgruppen för studier i offentlig ekonomi, 2009:3*

http://eso.bazooka.se/wp-content/uploads/2013/08/2009_3-fr%C3%A5n-webb.pdf

Erikson, Robert, Nordström, Skans Oskar, Sjögren, Anna & Åslund, Olof

Ungdomars och invandrades inträde på arbetsmarknaden 1985–2003, 2007:18

<http://www.ifau.se/Upload/pdf/se/2007/r07-18.pdf>

Integration - utrikes födda på arbetsmarknaden: Rapport 2

http://www.scb.se/statistik/_publikationer/LE0105_2009A01_BR_BE57BR0901.pdf

Lindh, Thomas (2008)

Sverige i en åldrande värld framtidsperspektiv på den demografiska utvecklingen

<http://www.government.se/content/1/c6/10/64/33/9d851a65.pdf>

Myndigheternas genomförande av etableringsreformen delrapport (2011:24)

<http://www.statskontoret.se/upload/Publikationer/2011/201124.pdf>

Nordin, Martin (2007) *Invandrades avkastning på utbildning i Sverige*

<http://www.ifau.se/Upload/pdf/se/2007/r07-10.pdf>

OECD 2007 Jobs for Immigrants (Vol. 1): *Labour Market Integration in Australia, Denmark, Germany and Sweden*

OECD: International Migration Outlook 2010

OECD: International Migration Outlook 2013

Poot, J. & Cochrane, B. (2005).

Demographic Change and Regional Competitiveness: The Effects of Immigration and Ageing

http://www.waikato.ac.nz/_data/assets/pdf_file/0009/74169/dp-64.pdf

Poot, J. & Cochrane, B. (2005).

Measuring the Economic Impact of Immigration: A Scoping Paper

http://www.waikato.ac.nz/_data/assets/pdf_file/0020/74153/dp-48.pdf

Segendorf, Olli Åsa & Tommi Teljosuo (2011) *Sysselsättning för invandrare – en ESO-rapport om arbetsmarknadsintegration*

<http://eso.bazooka.se/wp-content/uploads/2013/06/2011-5-till-webben.pdf>

SIKA Rapport, *Den samhällsekonomiska kalkylen, En introduktion för den nyfikne, 2005*

<http://www.miljomal.se/Global/27->

[samhallsekonomiska%20analyser/Den%20samh%C3%A4llsekonomiska%20kalkylen.pdf](http://www.miljomal.se/Global/27-samhallsekonomiska%20analyser/Den%20samh%C3%A4llsekonomiska%20kalkylen.pdf)

United Nations (2007) *World Population Prospects: The 2006 Revision*

<http://www.un.org/esa/population/publications/wpp2006/English.pdf>

UNHCR - *Asylum Levels and Trends in Industrialized Countries, 2012*

<http://www.unhcr.org/5149b81e9.html>

Zenou, Yves , Åslund, Olof och Östh, John (2006) *Hur viktig är närheten till jobb för chanserna på arbetsmarknaden?*

<http://www.ifau.se/Upload/pdf/se/2006/r06-01.pdf>

Artiklar:

Edin, Per-Anders , Fredriksson , Peter och Åslund,Olof (2000)

Ethnic enclaves and the economic success of immigrants - evidence from a natural experiment,

Hatton, TJ och Williamson, JG (2003)

Demographic and economic pressure on emigration out of Africa. Scandinavian Journal of Economics 105(3), 465-486.

Kelley, AC & Schmidt, RM (2005)

Evolution of Recent Economic-Demographic Modeling: A Synthesis. Journal of Population Economics 18, 275-300.

Lindh, T och Malmberg, B (2007a)

Age structure effects on investment, saving and trade. Chapter 7 i: Population aging, intergenerational transfers and the macroeconomy, Robert Clark, Naohiro Ogawa and Andrew Mason (eds). Northampton, USA: Edward Elgar Publishing, 163-191.

Lindh, T och B Malmberg (2007b)

Demographically based global income forecasts up to the year 2050. International Journal of Forecasting 23(4), Pages 553-567. <http://dx.doi.org/10.1016/j.ijforecast.2007.07.005>

Hemsidor:

Arbetsförmedlingen, *Allmänt om arbetsmarknadspolitiska program*

<http://www.arbetsformedlingen.se/For-arbetssokande/Stod-och-service/Fa-extra-stod/Allman-information.html>

Arbetsförmedlingen, *Etableringslots till nyanlända*

<http://www.arbetsformedlingen.se/download/18.760466df12c3abfa21f80004330/om-lots-for-as-svenska.pdf>

Arbetsförmedlingen, *Välkommen som etableringslots för nyanlända invandrare*

http://www.arbetsformedlingen.se/download/18.324e0e4212ca1149f518000193/infostod_lots

ar.pdf

Arbetsförmedlingen, *Återrapport till regeringen, Nyanländas etablering första året 2011*

<http://www.arbetsformedlingen.se/download/18.4c507a4c135613b5bc180006999/nyanlanda-120222.pdf>

Arbetsförmedlingen, *Återrapport till regeringen, Nyanländas etablering 2012*

[http://www.arbetsformedlingen.se/download/18.3485b9a713b6ad32ce18521/%C3%85terrapport 8a - Etablering av vissa nyanl%C3%A4nda - analys av genomf%C3%B6randet.pdf](http://www.arbetsformedlingen.se/download/18.3485b9a713b6ad32ce18521/%C3%85terrapport%208a%20-%20Etablering%20av%20vissa%20nyanl%C3%A4nda%20-%20analys%20av%20genomf%C3%B6randet.pdf)

Arbetsförmedlingen, *Återrapport till regeringen, Nyanländas etablering 2013*

[http://www.arbetsformedlingen.se/download/18.26d90090142091f44682bb/5a - etablering av vissa nyanl%C3%A4nda - kommenterad statistik - 1%2013.pdf](http://www.arbetsformedlingen.se/download/18.26d90090142091f44682bb/5a%20-%20etablering%20av%20vissa%20nyanl%C3%A4nda%20-%20kommenterad%20statistik%20-%201%202013.pdf)

Arbetsförmedlingen, *Återrapportering av vissa nyanlända - statistik kring etableringsuppdraget 2013 jan-sep*

[http://www.arbetsformedlingen.se/download/18.26d90090142091f44682bb/5a - etablering av vissa nyanl%C3%A4nda - kommenterad statistik - 1,0.pdf](http://www.arbetsformedlingen.se/download/18.26d90090142091f44682bb/5a%20-%20etablering%20av%20vissa%20nyanl%C3%A4nda%20-%20kommenterad%20statistik%20-%201,0.pdf)

Försäkringskassan/*Etableringsersättning:*

<http://www.forsakringskassan.se/wps/wcm/connect/72e33fb0-623a-43ad-83d8-4eb0eafb43d1/4143>

[Etableringsers%C3%A4ttning+f%C3%B6rny+i+Sverige1211.pdf?MOD=AJPERES](#)

Migrationsverket, asylregler

<http://www.migrationsverket.se/info/443.html>

Migrationsverket, *beviljade uppehållstillstånd och registrerade uppehållsrätter, första och andra instans (beslut av Migrationsverket och Migrationsdomstolarna). Förstagångstillstånd. 2013*

<http://www.migrationsverket.se/download/18.43648b4513b902d42695598/Beviljade+uppeh%C3%A5llstillst%C3%A5nd+och+registrerade+uppeh%C3%A5llsr%C3%A4tter+2013.pdf>

Regeringen agerar inte trots ökat asyltryck:

<http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=83&artikel=5242609>

Samhällsekonomisk konsekvensanalys av skogsmarks- och ytvattenkalkning

<http://shop.skogsstyrelsen.se/shop/9098/art43/4646143-c91f29-1789.pdf>

SCB, *Arbetskraftsundersökningar*

http://www.scb.se/sv_/Hitta-statistik/Statistik-efter-

[amne/Arbetsmarknad/Arbetskraftsundersokningar/Arbetskraftsundersokningarna-AKU/](http://www.scb.se/sv_/Hitta-statistik/Statistik-efter-amne/Arbetsmarknad/Arbetskraftsundersokningar/Arbetskraftsundersokningarna-AKU/)

Svenska dagbladet, *Släktband går före jobb*

http://www.svd.se/nyheter/inrikes/slaktband-gar-fore-jobb_8869466.svd